

Artikkeli

Samanlaista toiseuttamista, erilaisia toisia

Toiseuttavan verkkokeskustelun muodot anonyymeissä suomenkielisissä keskustelukulttuureissa

Artikkelissa tunnistan toiseuttavan verkkokeskustelun erilaisia muotoja anonyymeistä, suomenkielisistä verkkokeskustelukulttuureista. Aineistona on kolmelta eri keskustelualustalta – Tumblrista, Redditistä ja Ylilaudalta kerätyt keskusteluaineistot, joista tarkastelen ryhmytymisen sekä ulossulkemisen keinoja toiseuttavan verkkokeskustelun teorian avulla. Toiseuttava verkkokeskustelu on verkko-vuorovaikutuksessa esiintyvää arvottavaa puhetta identiteeteistä, ihmisistä ja ryhmistä. Toiseuttavan verkkokeskustelun teoria taas on tapa hahmottaa tällaista puhetta sen erilaisten ominaisuuksien ja ympäröivien kontekstien avulla. Artikkelissa analysoidut keskustelualustat ja niiden sisällä ylläpidetyt keskustelukulttuurit poikkeavat toisistaan monilta osin ja artikkelin tavoitteena onkin vertailla, miten ulos sulkeva dynamiikka ilmenee eri tavoin ja miten se toisaalta ottaa samanlaisia muotoja keskenään hyvin erilaisissa keskustelukulttuureissa. Havainnoituissa verkkokeskustelukulttuureissa toistuivat erityisesti huumoriin, epäilykseen, valta-asemaan, arvoihin ja kansallisidentiteettiin pohjaavat toiseuttavan verkkokeskustelun muodot sekä vertaistuellinen toiseuttaminen. Kullakin keskustelukulttuurilla on myös niille ominaisia toiseuttamisen muotoja.

AVAINSANAT: Verkkokeskustelu, verkkoyhteisöt, verkkokeskustelukulttuurit, toiseus, toiseuttaminen, Tumblr, Ylilauta, Reddit

Internetin keskustelualustat mahdollistavat kohtaamisia, jotka eivät välttämättä onnistuisi verkon ulkopuolella. Todellisuudessa nämä kohtaamiset voivat kuitenkin kasvattaa myös raja-aitoja ja polarisaatiota (ks. esim. Pariser 2011, 50, 60–66; Spohr 2017). Omaan henkilöllisyyteen linkittyvällä sosiaalisen median alustalla keskustelujen yleisö hahmotetaan usein ystävälliseksi ja samanmieliseksi (Litt ja Hargittai 2016, 8–9). Tämä oletus pitää usein myös paikkansa, sillä ihmisillä on taipumusta luoda verkostoja samankaltaisten ihmisten kanssa (Bail ym. 2018). Vaikka vuorovaikutus olisi verkossa nimetöntä, tuovat osallistujat itsestään esiin samaistuttavia piirteitä. Tällaisten piirteiden toivotaan toimivan tarttumapintana yhteisöllisyydelle ja samuuden kokemukselle. (Litt ja Hargittai 2016; Chayko

2012.) Sama dynamiikka voi tuottaa samuuden lisäksi myös toiseutta, kun tarttumapintaa rakennetaan rajaamalla ihmisryhmiä toivotun yhteisöllisyyden ulkopuolelle. Monet verkon vihamieliset ääriyhmät tavoittelevat suosiota ja uskottavuutta verkon alustoilla käyttämällä yhteisöllisyyteen ja identiteettiin viittaavia ilmauksia sekä tarjoamalla yhteisöllisyyden viholliseksi helposti ulos suljettavia syntipukkeja (Atton 2006).

Tällaista ulos sulkevaa dynamiikkaa verkkokeskusteluissa on tarkasteltu tutkimuksessa käsitteiden kuten vihapuheen (Pöyhtäri, Haara ja Raittila 2013; Ruotsalainen 2018; ElSherief ym. 2018), toksisten teknokulttuurien (Massanari 2017), verkkorasismien (Meddaugh ja Kay 2009; Weaver 2013; Baumgarten 2017), ja verkkokulttuurien naisvihan (Vainikka 2019; 2020; Jane 2014; Phillips 2019) avulla. Yhdistelemällä edellä mainittujen käsitteiden ominaisuuksia olen kehittänyt toiseuttavan verkkokeskustelun käsitettä ja teoriaa, joita olen aiemmassa tutkimuksessani suhteuttanut Suomi24-foorumilla käytyyn anonyymiin keskusteluun (Vaahensalo 2021a). Sovellan teoriaa tässä artikkelissa tarkastellessani erilaisia anonyymejä verkkokeskustelukulttuureja sekä niissä tuotettua toiseutta. Toiseuttavan verkkokeskustelun teorian lisäksi hyödynnän tässä tutkimuksessa verkkoetnografisia käytäntöjä sekä laadullista sisällönanalyysia, jonka toteutuksessa olen hyödyntänyt määrittelemiäni toiseuttavan verkkokeskustelun ominaisuuksia. Tutkimuskysymykseni ovat: Millaisia toiseuttavan verkkokeskustelun muotoja anonyymeistä suomenkielisistä verkkokeskustelukulttuureista löytyy? Ovatko jotkin toiseuttavan verkkokeskustelun muodot tyypillisiä jollekin tietylle tarkasteltavalle verkkokeskustelukulttuurille ja mitkä muodot toistuvat yli verkkokeskustelukulttuurien rajojen?

Tarkastelen verkkokeskusteluja anonyyminä verkon välityksellä käytynä vuorovaikutuksena, jossa samuutta tuotetaan kommenttien, kuvien ja niissä rakentuvien keskustelujen kautta. Tämän dynamiikan tarkastelussa hyödynnän toiseuttavan verkkokeskustelun teoriaa, joka pohjaa ajatukseen siitä, että tämän samuuden ja yhteisöllisyyden käänntöpuolella tuotetaan toiseutta ja ulkopuolisuutta (ks. esim. Gülerce 2014). Tämä käänntöpuoli näkyy myös verkkokeskusteluissa, joissa ulkopuolisuutta rakentavat diskurssit ottavat rumimmillaan vihapuheen ja vähemmistöjä väkivaltaisesti syrjivän muodon. Sosiaalinen epävarmuus ja syrjäytymisen kokemukset voivat myös johtaa voimakkaaseen tarpeeseen löytää samaisuttava ryhmä verkosta, minkä seurauksena yksilö voi olla alttiimpi sitoutumaan haitallisten viharyhmien kyseenalaisiin normeihin (Keipi ym. 2016; Kaakinen 2018). Verkkovihan kaltaisilla käsitteillä on kuitenkin taipumusta leimata vihamieliset verkkosisällöt kaikesta verkkovuorovaikutuksesta irralliseksi, ei-toivotuksi ”etäpesäkkeeksi”. Vaikka tällaiset sisällöt ovat perustellusti ei-toivottuja, niiden irrottaminen muusta verkon keskustelukulttuurista saa meidät helposti unohtamaan, etteivät vahingolliset kommentit aina ole eksplisiittisen vihamielisiä. Toiseuttavan verkkokeskustelun käsitteen avulla pyrin osoittamaan, että verkon syrjivät sisällöt ja ulossulkemisen dynamiikka kulkevat mukana kaikenlaisessa verkko-vuorovaikutuksessa.

Aineistona käytän suomenkielisiä verkkokeskusteluja kuvafoorumi Ylilaudalta, Tumblr-mikroblogipalvelusta sekä sisällönjakoon erikoistuneelta Reddit-keskustelualustalta. Tumblr on kansainvälinen mikroblogipalvelu, jossa voi jakaa tekstipäivitysten lisäksi myös kuvaa, ääntä, videota tai näitä kaikkia yhdisteleviä sisältöjä. Niin ikään kansainvälinen sisällönjakolusta Reddit jakautuu pienempiin sekä aihekohtaisiin subreddit-nimisiin alakeskustelualueisiin. Kolmantena aineistonkeruun kohteena ollut Ylilauta poikkeaa Tumblrista ja Red-

ditistä paikallisuudellaan, sillä alusta on pääsääntöisesti suomenkielinen. Redditiin tavoin se jäsenyy pienemmiksi aihekohtaisiksi keskustelualueiksi, mutta kahdesta muusta alustasta poiketen Ylilaudalla on mahdollista tuottaa sisältöä ja osallistua keskusteluihin ilman rekisteröityä nimimerkkiä. Anonymiksi käsitän tässä tutkimuksessa sellaisen vuorovaikutuksen, jossa käyttäjän todellinen henkilöllisyys ei hänen näin halutessaan käy ilmi käytetystä käyttäjätunnuksesta.

Erilaisia keskusteluaineistoja sekä niiden erityispiirteitä vertailemalla haluan kiinnittää huomiota keskustelualustojen tarjoamiin erilaisiin lähtökohtiin toiseuden tuottamisessa. Pyrin tällä tavoin myös kontekstualisoimaan keräämiäni aineistoja eli huomioimaan sisältöihin vaikuttavat erilaiset asiayhteydet ja erityispiirteet sekä niiden kautta muodostuvat merkitykset (ks. Vaahensalo 2021b). Näitä erityispiirteitä erittelen tarkemmin keskustelualustoja esittelevässä luvussa. Keskustelualustaksi hahmotan käyttäjien välisen vuorovaikutuksen mahdollistavan verkkoympäristön tai -alustan, jossa erilaiset kulttuuriset ja tekniset piirteet toimivat kokonaisuutena. Keskustelualusta voi olla www-sivu kuten Ylilauta, tai sivustona ja mobiilisovelluksena toimiva alusta kuten Tumblr ja Reddit.

Toiseuttava verkkokeskustelu

Toiseuttava verkkokeskustelu on verkkovuorovaikutuksessa esiintyvää identiteettipuhetta, jossa vuorovaikutukselle tarkoitettua julkista tilaa hyödynnetään jonkin ihmisryhmän toiseuttamiseen. Toiseuttava verkkokeskustelu on useimmiten keino määrittää erityisesti anonyymeissä verkkokeskusteluissa, keitä ovat ”me” ja keitä ovat sen ulkopuolelle jäävä ”he”. Vertailemalla erilaisia keskustelukulttuureja pyrin osoittamaan, että toiseuttava verkkokeskustelu muotoutuu kontekstissa, eli ”me” ja ”he” rajautuvat eri keskustelukulttuureissa, eri alustoilla ja erilaisten käyttäjien keskuudessa eri tavoin.

Olen väitöstutkimuksessani muovannut toiseuttavan verkkokeskustelun käsitteen ympärille teoriaa, jonka avulla voi tarkastella sekä verkkovihaa, polarisoivaa verkkokeskustelua että myös verkon yhteisöllisyyden rakentumista (Vaahensalo 2021a). Verkkovihan käsitteeseen kuuluviksi lasketaan usein rasistisen, naisvihamielisen ja muukalaisvastaisen puheen lisäksi kaikenlaiset verkossa tuotetut syrjivät diskurssit (Pöyhtäri, Haara ja Raittila 2013). Vihan tarkastelussa jäävät kuitenkin usein huomiotta hienovaraiset kahtiajakoa tuottavat vuorovaikutustilanteet, jotka eivät sovi verkkovihan laajaan määritelmään. Stereotyyppioita ja niihin liittyviä ennakkoluuloja ilmaistaan vihan lisäksi puhumalla huolista ja peloista (Pickering 2001, 71) tai verhoamalla ennakkoluulot huumoriin (ks. esim. Coupland 2010, 254; Hughey ja Daniels 2013, 334–35; Malmqvist 2015, 748–49). Toiseuttamisen käsite tuo verkkokeskustelun tarkasteluun liikkumavaraa. Vihan ja eksplisiittisen syrjinnän lisäksi toiseuttamista tarkastelemalla pystytään tunnistamaan kaikenlaista diskursiivista syrjintää, alistamista ja myös alemmuuden kokemusta (ks. esim. Haasio 2015; Baumgarten 2017; Vainikka ja Harju 2019).

Toiseuttavan verkkokeskustelun käsitteen etuna on mahdollisuus hienovaraiseen vastakainasetteluun pyrkivien sisältöjen tarkasteluun sen sijaan, että keskityttäisiin vain eksplisiittisiin vihan ja syrjinnän ilmauksiin. Olen aiemmassa tutkimuksessani myös huomionut, että toiseuttava verkkokeskustelu voi ottaa keskusteluissa myös eräänlaisen diskursiivisen vastavoiman muodon. Tällaisissa tapauksissa tyypillisesti marginalisoidut ja verkkovihan

kohteeksi joutuneet yhteisöt toiseuttavat heitä syrjiviä ihmisiä sekä kapinoivat marginalisoivia diskursseja vastaan. Moniin verkkovihaa tarkasteleviin käsitteisiin verrattuna toiseuttavan verkkokeskustelun käsite on kaksinaapainen, sillä se huomioi toiseuttamisen vahingollisuuden lisäksi myös sen potentiaalin toiseuttamisen vastavoimana. (Vaahensalo 2021a, 236.)

Toiseuden käsitteellä viitataan ”itsen” ja ”toisten” väliseen kahtiajakoon. Käsitteet samanlaisuudesta vaikuttavat yhteisöllisyyden rakentumiseen, mutta samaan aikaan käsitteet erilaisuudesta rakentavat käsitystä ”toisista” (Bauman ja May 2014, 30–35; Löytty 2005, 9; Petersoo 2007, 119). Toiseuttaminen taas tarkoittaa prosessia, jossa yksilöitä ja ihmisryhmiä jaotellaan hierarkkisesti ”meihin” ja ”toisiin”. Toiseuttamalla luodaan diskursseja ja narratiiveja, joissa toinen on huonomman, halveksitun tai ulkopuolisen asemassa (Jensen 2011; Staszak 2008, 2). Prosessi heijastelee usein vallan epäsymmetristä jakautumista: eri ihmisryhmillä ja identiteeteillä on eri tavalla valtaa määrittää normatiivisuutta (Okolie 2003, 2; Jensen 2011; Pickering 2001).

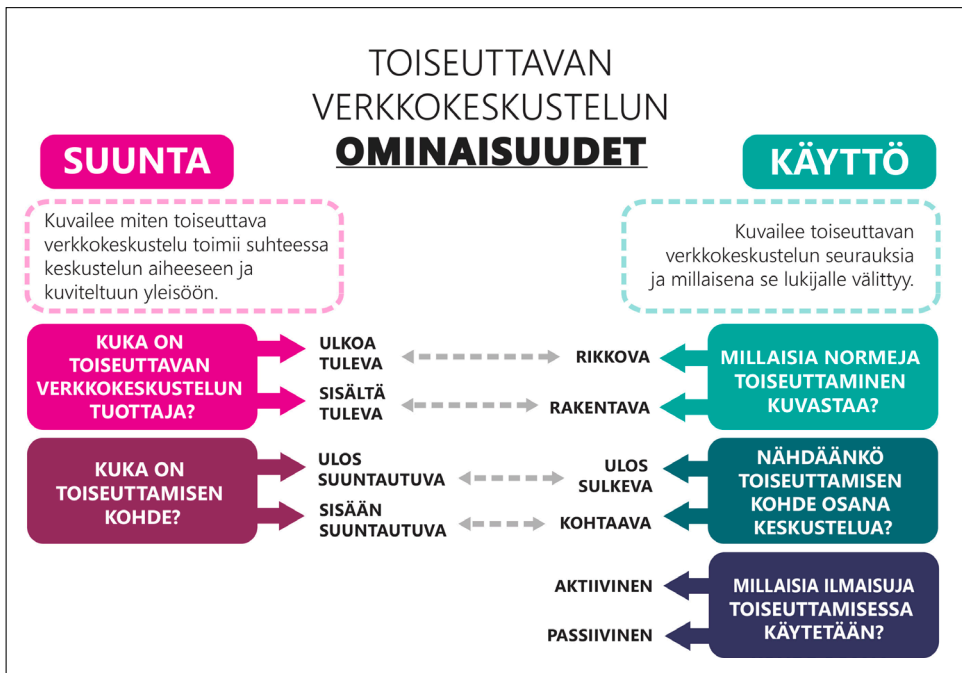
Identiteetin rakennus on vuorovaikuteista, sillä kokemus ”itsestä” ja ”meistä” rakennetaan peilaamalla minuutta muihin. Tällä tavoin myös määritellään niitä, jotka hahmotetaan erilaisiksi ja ulkopuolisiksi. (Okolie 2003; Miles 1994, 61; Benjamin 1990.) Vuorovaikutteisuuden ulottuvuuden vuoksi toiseuden sekä toiseuttamisen käsitteet ovatkin hyödyllisiä juuri verkkokeskustelujen tarkastelussa. Toiseuttavan verkkokeskustelun käsite nojaa myös Stuart Hallin näkemykseen siitä, että identiteetti on tarve erottua ja selittää itseään suhteessa muihin ja toisiin (Hall 1999, 9–11). Itsensä selittämisen tarve korostuu verkon anonyymeissa vuorovaikutustilanteissa, sillä käyttäjät eivät välttämättä pysty esittämään identiteettejään käyttäjäprofiilien tai tunnistettavien omakuvien avulla. Tällöin identiteettiä tuodaan esiin tuotettujen sisältöjen ja keskustelukommenttien avulla. Teknologian välittämässä anonyymissä vuorovaikutuksessa nojataan tyypillisesti myös helposti ilmaistaviin sekä tulkittaviin stereotyyppeihin. (Lea, Spears ja De Groot 2001.)

Toiseuttava verkkokeskustelu suhteutuu myös sosiaalisen identiteetin teoriaan sekä ihmisen luontaiseen tarpeeseen samaistua erilaisiin kategorioihin sekä muodostaa tämän tarpeen kautta erilaisia sisä- ja ulkoryhmiä. Sisäryhmiin hakeutumisen ja identifioitumisen kautta yksilö hakee yhteenkuuluvuutta, ja ulkoryhmien kautta sekä erottaudutaan että koetaan mahdollisesti myös paremmuutta (Burr 2002, 85–88). Sosiaalisen identiteetin teoriaa on hyödynnetty myös verkkovihan ja verkossa syntyvien ryhmien välisen polarisaation tarkastelussa ja tämän kautta on muun muassa havaittu, että kasvottomassa ja anonyymissä vuorovaikutuksessa jotkin ryhmäjäsenyydet sekä toisaalta myös sitoutuminen niiden asettamiin normeihin voi korostua (Kaakinen 2018; Watt, Lea ja Spears 2001). Toiseuttavan verkkokeskustelun teoriassa toistuu myös varsinkin sosiaalipsykologialle ominainen ajatus siitä, että sosiaaliset ilmiöt, kuten verkkovuorovaikutus, muotoutuvat omassa tilanteessaan ja kontekstissaan (Burr 2002, 19). Juuri tästä syystä artikkelin tavoitteena on vertailla, millaista toiseuttamista eri verkkokeskustelukulttuurien kontekstissa tapahtuu ja miten ne toisistaan erottuvat.

Toiseuttavan verkkokeskustelun teorian avulla verkkovuorovaikutus on purettavissa ominaisuuksiksi, joiden avulla toiseuttaminen on kontekstualisoitavissa suhteessa vuorovaikutustilannetta kehystäviin elementteihin (ks. kuva 1). Ominaisuuksien kautta voi tarkastella toiseuden tuottajan, toiseuttamisen kohteen, toiseuttamisen tavoitteen sekä keskustelu-

ympäristön välisiä suhteita. Toiseuttavan verkkokeskustelun ominaisuuksista suunta tarkoittaa sitä, miten keskustelussa ilmenevät toiseuttavat diskurssit suhteutuvat keskustelun aiheeseen, kuviteltuun yleisöön ja oletettuun toiseen. Näistä muodostuu siten tilanne ja konteksti, jota vasten toiseuttaminen voi olla havaittavissa riippumatta siitä, onko se eksplisiittistä vai implisiittistä. Toiseuttavan verkkokeskustelun käyttö taas kuvaa sitä, miten toiseuttava verkkokeskustelua hyödynnetään keskusteluissa ja millaisia seurauksia sillä voi keskustelussa olla. Olen hyödyntänyt toiseuttavan verkkokeskustelun teoriaa sekä toiseuttavan verkkokeskustelun ominaisuuksien määritelmiä laadullisen sisällönanalyysin pohjana, ja sitä kautta jäsentänyt erilaisia toiseuttavan verkkokeskustelun muotoja.

Kuva 1. Toiseuttavan verkkokeskustelun ominaisuudet.

Tässä artikkelissa hahmotan yhteisiä samaistumisen kokemuksia erityisesti yhteisöllisyyden, kuvitellun yleisön ja keskustelukulttuurien kautta. Yhteisöllisyyden käsitän syntyvän Kozinetsia mukailien kuuluvuuden tunteesta, sosiaalisista vuorovaikutussuhteista ja toisaalta myös osallistumisen tunteesta (Kozinets 2010, 10). Yhteisöllisyys palvelee toiseuttavan verkkokeskustelun teoriaa myös siinä, ettei yhteisöllisyys ole kaikenkattavaa tai staatista, vaan jatkuvassa rajauksen prosessissa. Kuviteltu yleisö edustaa niitä, jotka sosiaalisen median käyttäjä hahmottaa sisältönsä kuluttajiksi. Niin kuviteltu kuin aitokin yleisö vaikuttavat muun muassa siihen, miten sosiaalisessa mediassa käyttäjät tuovat itseään esiin. (Litt 2012; Litt ja Hargittai 2016.) Yhteisöllisyys tarkoittaakin tässä tutkimuksessa yhteisymmärrystä, jota toiseuttavaa verkkokeskustelua tuottavat tavoittelevat kuvitellun yleisön kanssa.

Verkkokeskustelukulttuuri puolestaan on yhdistelmä vuorovaikutuksen kautta syntyvää yhteisöllisyyttä ja ulkopuolisuutta, kuviteltua ja todellista yleisöä sekä sääntöjä ja prosesseja, jotka näitä elementtejä säätelevät.

Erilaiset keskustelualustat ja niiden ominaisuudet

Vertaillakseni erilaisia keskustelualustoja ja -kulttuureja, analysoin aineistoa kolmelta eri keskustelualustalta: kuvafoorumi **Ylilaudalta**, mikroblogin palvelu **Tumbrista** ja sisällönjakoon erikoistuneelta **Reddit-sivustolta**. Valitsin nämä keskustelualustat niiden erilaisten ominaisuuksien sekä lähtökohtien vuoksi: Ylilauta on suomalainen alusta suomenkieliselle keskustelulle, Reddit ja Tumblr taas ovat kokonaisuudessaan kansainvälisiä alustoja, joita hyödynnetään myös suomenkieliseen keskusteluun. Ylilauta ja Redditin suomenkielinen *r/ Suomi*-keskustelualue ovat mielenkiintoisia alustoja toiseuttavan verkkokeskustelun tarkastelun kannalta myös siksi, että ne molemmat linkittyvät kansainvälisillä kuvafoorumeilla (4chan) ja Reddittissä 2010-luvulla kasvaneeseen äärioikeistolaiseen (engl. *alt-right*), rasis-tiseen sekä naisvihamieliseen liikehdintään (Vainikka 2020, 52; 2019; Nagle 2017; Phillips 2015). Kaikki keskustelualustat ovat minulle ennestään tuttuja, mutta näistä kolmesta minulla on henkilökohtainen käyttäjätili Tumbrissa.

Tässä luvussa esittelen aineistonkeruun kohteiksi valikoituneet keskustelualustat (ks. taulukko 1) sekä kerätyt aineistot (ks. taulukko 2). Alustoja yhdistää erityisesti anonyymi-teetin merkitys alustojen sisäisessä dynamiikassa. Alustoilla sisältö tuotetaan usein yhteisölle, jota määrittävät kuvitellut samankaltaisuudet (engl. *imagined commonalities*) verkon ulkopuolella rakentuneen ystäväverkoston sijaan (Kanai 2019, 65). Olen rajannut aineistoni käsittämään ainoastaan suomenkielistä keskustelua. Verkkokeskustelukulttuurien havainnointi ja niitä kehystävien kontekstien, kuten julkisen keskustelun, ymmärtäminen on omalla äidinkielellä helpompaa sekä keskustelukulttuureihin syventyminen luontevampaa. Tämä ei kuitenkaan poissulje tutkimustulosten sovellettavuutta myös kansainvälisten keskustelukulttuurien konteksteihin.

Taulukko 1. Aineistonkeruun kohteina olleiden keskustelualustojen ominaispiirteet taulukoituna ja suhteutettuna toisiinsa.

Keskustelualusta	Tumblr	Reddit	Ylilauta
Anonymiteetti	Käyttäjät esiintyvät valitsemillaan nimimerkeillä ja profiilikuvilla. Omien nimien ja kasvokuvien käyttö on mahdollista, mutta ei yleistä.	Käyttäjät esiintyvät valitsemillaan nimimerkeillä ja profiilikuvilla. Omien nimien ja kasvokuvien käyttö on mahdollista, mutta ei yleistä.	Käyttäjät ovat anonyymejä, eikä heillä ole yksilöitäviä tunnisteita.
Käyttäjien rekisteröinti	Vuorovaikutukseen ei voi osallistua ilman rekisteröityä käyttäjätiliä.	Vuorovaikutukseen ei voi osallistua ilman rekisteröityä käyttäjätiliä.	Vuorovaikutukseen voi osallistua ilman rekisteröityä käyttäjätiliä.
Julkisuus	Sisältö on lähtökohtaisesti julkista ja kaikkien nähtävissä.	Sisältö on lähtökohtaisesti julkista ja kaikkien nähtävissä.	Sisältö on lähtökohtaisesti julkista ja kaikkien nähtävissä.
Vuorovaikutuksen muoto	Sisältöön voi lisätä kommentteja jakamalla sisällön omassa blogissaan. Lisäksi käyttäjät voivat lähettää toisilleen yksityisviestejä.	Kommentit kerääntyvät aloitusviestin alle kronologisesti.	Kommentit kerääntyvät aloitusviestin alle kronologisesti.
Sisällölle annettu vertaispalaute	Sisällöille voi antaa tyk-käyksiä.	Alustalla jaettua sisältöä voi pisteyttää antamalla plus- tai miinuspisteitä.	Sisällöille voi antaa tyk-käyksiä.
Sisällön järjestäytyminen	Sisältö järjestyy käyttäjien henkilökohtaisissa syöteissä sen mukaan, miten sisältöä julkaistaan seurattavissa blogeissa.	Kommentit kerääntyvät aloitusviestin alle kronologisesti. Keskustelualueen etusivulla keskustelut voi järjestää halutessaan joko kronologisesti tai esimerkiksi suosion mukaan.	Kommentit kerääntyvät aloitusviestin alle kronologisesti. Keskustelualueen etusivulla keskustelut järjestyvät sen mukaan, miten aktiivisesti ne keräävät kommentteja ja miten tuoreita ne ajallisesti ovat.
Moderointi	Keskustelua moderoidaan sekä automatisoidun koneoppimisen keinoin, että koulutettujen ja palkattujen ammattilaisten toimesta.	Vapaaehtoiset moderoivat omia keskustelualueitaan (subredditejä) ja niiden ylläpitäjät määrittävät keskustelualueiden säännöt. Lisäksi alustaa kokonaisuudessaan moderoidaan sekä automatisoidun koneoppimisen keinoin, että koulutettujen ja palkattujen ammattilaisten toimesta.	Vapaaehtoiset moderoivat keskustelualueita (lautoja) ja ylläpitäjät määrittää keskustelualueiden säännöt.

Tumblr on vuonna 2007 perustettu mikrobloginalusta, jossa käyttäjä voi jakaa teksti-, kuva- tai videosisältöä. Monien sosiaalisen median alustojen tapaan myös Tumblrissa on verkostoitumismahdollisuus, joka perustuu muiden käyttäjien seuraamiseen. (Suominen, Saarikoski ja Vaahensalo 2019; Attu ja Terras 2017.) Käyttäjät esiintyvät alustalla nimimerkein ja harvoin omilla nimillään. Varsinkin fanikulttuurien suosioon nousseen Tumblrin käyttäjistä merkittävä osa on joko nuoria tai nuoria aikuisia (Fiegerman 2016; Petrov 2020). Tumblr on myös tunnettu siitä, että sen sisällöissä LGBTQ-yhteisöt ovat monipuolisesti edustettuina (Cavalcante 2019; Byron ym. 2019; Seko ja Lewis 2018; Bell 2013). Tumblrissa jaettu sisältö

ei näyttäytyä käyttäjille välttämättä kronologisessa järjestyksessä. Sisällön uudelleenjakaminen¹ uusilla kommentteilla saa sisällön ponnahtamaan uudelleen seuraajien syötteisiin ja siten vaikuttamaan tuoreelta. (Attu ja Terras 2017.) Koska kommentti lisätään keskusteluketjuihin jakamalla sisältö omalla käyttäjätillillä, keskustelut voivat myös haarautua useisiin suuntiin. Tällöin kommentit eivät asetu ketjuksi kuten perinteisillä keskustelufoorumeilla. Tumblrissa sisältö jäsentyy aihetunnisteiden avulla. Tästä syystä en voinut keskittää aineistonkeruutani millekään tietylle keskustelualueelle, vaan keräsin keskusteluja suomenkielisten aihetunnisteiden alaisuudesta². Etsin suosituimpia suomenkielisiä aihetunnisteita selaamalla läpi suosittuja suomenkielisiä sisältöjä sekä niiden yhteyteen merkittyjä aihetunnisteita³. Kaikkien havainnoimieni aihetunnisteiden yhteydestä ei löytynyt aineistoon tallennettavaa toiseuttavaa verkkokeskustelua, joten en sisällyttänyt aihetunnisteita aineistoa esittelevään taulukkoon (ks. taulukko 2). Suositut aihetunnisteet kuten *suomitumblr*, *suomeksi* tai *suomipaskaa* ovat eräänlaisia keskustelualueita, joiden alaisuuteen merkitään muiden suomenkielisten käyttäjien nähtäväksi tarkoitettua sisältöä. Suosituilla aihetunnisteilla merkitäänkin juuri sellainen sisältö, joka halutaan tehdä muiden nähtäväksi ja kommentoitavaksi (Bourlai 2018).

Vuonna 2005 perustettu Reddit on yksi 2010-luvun suosituimpia verkkosivustoja. Sisällön jakamiseen ja kommentoimiseen perustuva sivusto on jaettu aihepiireittäin *subreddit*-osioihin, joita kuka tahansa käyttäjä voi perustaa. (Suominen, Saarikoski ja Vaahensalo 2019.) Myös r/Suomi-keskustelualue on käyttäjien itsensä perustama subreddit, joka on tarkoitettu suomalaisille ja suomenkielisille keskustelijoille. Redditin toiminnan keskiössä on linkkien jakaminen ja alustalla jaetun sisällön arvottaminen käyttöliittymässä olevan pisteytysjärjestelmän eli *karman* avulla. Mahdollisuus luoda omia keskustelualueita ja arvottaa sivustolla jaettua sisältöä luovatkin vaikutelman alustasta, josta jokainen käyttäjä voi tehdä omanlaisensa. Verkkovihaa ja Redditiä tutkinut Adrienne Massanari on kritisoinut tätä näennäistä vapauden vaikutelmaa, sillä kokonaisuudessaan Redditin keskustelukulttuuri heijastelee valkoisten, cis-sukupuolisten heteromiesten arvomaailmaa ja huumoria (Massanari 2019). Tämän yksipuolisen arvomaailman lisäksi erityisesti sivuston suosituimmat subreddit-keskustelualueet toimivat Massanarin mukaan usein myös uuden äärioikeiston ja salaliittoteoreetikoiden äänitorvena (Massanari 2020). Redditin keskustelukulttuuria on kritisoitu yksipuolisuutensa lisäksi myös vihamielisyydestä naisia ja LGBTQ-yhteisöjä kohtaan (Bergstrom 2011; Lumsden 2019).

Vuonna 2011 perustettu suomenkielinen kuvafoorumi⁴ Ylilauta jakautuu aihealueittain erilaisiin keskustelualueisiin, ja kommunikointi näillä keskustelualueilla tapahtuu anonyymisti (Suominen, Saarikoski ja Vaahensalo 2019, 175–85). Kommentointi keskittyy Ylilaudalla useimmiten kaikkein tuoreimpiin ja suosituimpiin keskusteluketjuihin. Vanhat ja hiipuneet keskustelut painuvat taka-alalle ja katoavat sivustolta lopulta kokonaan (emt., 176). Tämä tuoreita keskusteluja suosiva dynamiikka yhdistää kaikkia aineistonkeruun kohteina olleita sivustoja, sillä myös Tumblrissa ja Redditissä vuorovaikutus painottuu ajankohtaisiin keskusteluihin. Ylilaudan keskustelukulttuuri on myös vahvasti vuorovaikutuksessa kansainvälisen 4chan-kuvafoorumin kanssa, jolla käyty yhteiskunnallinen keskustelu heijastuu Ylilaudalla esimerkiksi meemien ja englannista käännetyn terminologian muodossa (Arjoranta ja Koski 2018, 11). Korostetun vapaata keskustelukulttuuria on arvosteltu muun muassa pidäkkeettömyydestä sekä usein viljellystä vihapuheesta ja laittomasta, alaikäisiä sisältävästä

pornografisesta materiaalista (Vainikka 2019; Suominen, Saarikoski ja Vaahensalo 2019; Vaahensalo 2018). Ylilaudalla on erilaisia keskustelualueita yli viisikymmentä ja niistä kohdistin aineistonkeruun ”Aihe Vapaa”⁵ sekä ”Sekalainen” -keskustelualueille. Määrittelemätömän keskusteluaiheen vuoksi ne tarjoavat suhteellisen samat lähtökohdat keskustelulle kuin r/Suomi-keskustelualue tai #suomitumblr-aihetunniste.

Taulukko 2. Keskusteluaineistojen tiedot suhteessa aineistonkeruun kohteena olevaan alustaan.

Keskustelualue	Tumblr	Reddit	Ylilauta
Keskustelualue / Aihetunnisteet	#suomipaskaa, #suomitumblr, #suomeksi, #helvetti, #vittu mitä paskaa, #vitutus, #paska, #työkkäri, #kela, #äiti, #tasa-arvo, #rasismi, #seksismi, #transfobia, #perkele, #feminismi, #politiikka, #yliopisto, #isämmaa, #elämänkoulu, #pakolaiset. ⁹	r/Suomi	Aihe Vapaa, Sekalainen
Kerättyjen keskustelujen määrä yhteensä	59	61	Aihe Vapaa -keskusteluja 51, Sekalaiset-keskusteluja 25
Keräys- ja havainnointi-ajankohta	6.4.2020-18.6.2020	12.6.2020-12.8.2020	25.8.2020-2.9.2020

Menetelmät

Toiseuttamisen kohteita ei ole kirjoitettu verkkokeskusteluihin aina täysin yksiselitteisesti, vaan kohteiden tunnistamiseksi vuorovaikutusta, keskustelukulttuuria ja myös keskustelualueita on tarkasteltava kokonaisuudessaan (ks. esim. Tuters ja Hagen 2020). Saavuttaakseni mahdollisimman laajan kokonaiskuvan käsittelemistäni verkkokeskustelukulttuureista, olen soveltanut tutkimuksessa etnografiselle tutkimukselle tyypillisiä käytäntöjä. Etnografinen tutkimus on sosiaalisen ympäristön tarkkailua sekä kuvailua kokonaisvaltaiseen ymmärrykseen pyrkivällä tavalla (Hine 2000, 58; Kozinets 2010, 60). Etnografisen tutkimuksen näkökulmasta oma lähestymistapani on kuitenkin vaillinainen, sillä en ole ollut vuorovaikutuksessa minkään havainnoitavan keskustelun kanssa. Hine kutsuu tällaista etnografista tutkimusta huomaamattomaksi (engl. *unobtrusive*) metodiksi, jossa tutkija hyödyntää etnografiselle tutkimukselle tyypillisiä yleisiä käytäntöjä ilman varsinaista vuorovaikutusta tutkittavien kanssa (Hine 2015, 157–61).

Olen havainnoinut eli lukenut keskusteluja kullakin alustalla sekä tehnyt havainnointimuistiinpanoja keskustelualueista, joilta myös keräsin varsinaisen analysoitavan aineiston. Ulotin keskustelujen havainnoinnin paljon kerättyä aineistoa laajemmalle, eli olen lukenut kutakin keskustelualueita aineistonkeruuni rajaamalla alueella vähintään kahden viikon ajan. Kiinnitin havainnoissa huomiota myös sellaisissa keskusteluissa esiintyvään toiseut-

tamiseen, jonka tallentaminen aineistoon ei välttämättä olisi ollut tutkimuseettisesti kestävä ratkaisu. Havainnointimuistiinpanoihin kirjasin ylös keskustelukulkuureista ja niissä tuotetusta toiseudesta syntyviä kokonaiskuvia, kun taas aineistoon tallennetut keskustelut järjestin osaksi sisällönanalyysia. Havainnointi on ollut erityisen keskeisessä roolissa Tumblr-aineistokokonaisuuden keräämisessä, sillä alustalla ei aikaisemmassa luvussa kerrotun mukaisesti ole tarkkarajaisia keskustelualueita. Havainnointi on siis tarkoittanut Tumblr-aineiston tapauksessa myös toiseuttavaa verkkokeskustelua sisältävän sisällön etsimistä.

Laadullista sisällönanalyysia olen hyödyntänyt tiivistääkseni aineistokokonaisuudet helpommin hallittavaan muotoon sekä tunnistaakseni eri keskusteluaineistoissa esiintyvän toiseuttavan verkkokeskustelun ominaisuuksia (ks. esim. Hakala ja Vesa 2013). Näin olen kyennyt hahmottamaan aineistoista toistuvuuksia ja vertaamaan erilaisia keskusteluaineistoja keskenään. Sovelsin sisällönanalyysissa toiseuttavan verkkokeskustelun ominaisuuksia eli selvitin, millaisina toiseuttavan verkkokeskustelun suunta ja käyttö näyttävät eri aineistoissa. Näiden ominaisuuksien järjestelmällisen tarkastelun tavoitteena oli erottaa muun muassa toiseuttavan verkkokeskustelun kohteet sekä hahmottaa keskustelun kuviteltua yleisöä.

Verkkokeskusteluissa ilmenevän häiriökäyttäytymisen ja vihan tutkiminen synnyttää kaksijakoisia tutkimuseettisiä ongelmia: tutkijan on suojeltava tutkittaviaan, mutta varotettava myös antamasta liikaa tilaa mahdollisille vihamielisille kommenteille. Suojeltavina ovat siis myös ne, jotka joutuvat toiseuttavan verkkokeskustelun ja verkkovihan kohteiksi, sillä tutkijoiden tulee suojella erityisesti haavoittuvaisessa asemassa olevia ihmisryhmiä (Franzke ym. 2020, 17). Huomaamaton havainnointi on tutkimuseettisesti arveluttavaa erityisesti silloin, kun havainnoitava keskustelu ei ole julkista⁶ (Markham ja Buchanan 2012, 18). Kaikki käsittelemäni verkkokeskustelut ovat julkisesti saatavilla. Julkisuuden lisäksi verkkokeskustelututkimuksen eettisessä punnitsemisessä tulee kuitenkin ottaa myös huomioon aineistoissa mahdollisesti mukana olevat tunnistettavat, henkilökohtaiset tiedot (Markham ja Buchanan 2012, 11; Zimmer 2018, 3). Olen jättänyt aineistosta pois esimerkiksi henkilökohtaisia kokemuksia terveydenhuollosta⁷ sisältäviä keskusteluja, sillä en näe kaikkien henkilökohtaisimman sisällön sisällyttämistä aineistoon tutkimuskysymyksiin vastaamisen kannalta välttämättömänä. Lisäksi olen häivyttänyt nimimerkit pois kaikista siteeraamistani keskusteluista ja huolehtinut, ettei keskusteluissa ole suoria tunnistetietoja⁸.

Seuraavissa luvuissa käsittelen ensin erikseen kutakin keskustelukulkuuria ja niissä esiintyviä toiseuttavan verkkokeskustelun muotoja. Sen jälkeen kokoon yhteen kaikissa keskustelukulkuureissa nähtyjä toiseuttamisen muotoja.

Tumblr vertaistuen ja nuoruuden kokemusten yhteisönä

Huumori on suomenkielisessä Tumblyssa selkeästi sekä yhteisöllisyyttä että ulkopuolisuutta muovaava tekijä. Se, että toiseutta tuotetaan verkkokeskusteluissa huumorin kautta, ei ole ihme, sillä jaettu huumori on tärkeä yhteisöllisyyden ja solidaarisuuden rakentaja verkkoyhteisöissä (Baym 1995). Yhteisesti hyväksytyt huumori sekä yhdessä hyväksytyt pilkan kohteet ovat Tumblyssa hyvä osoitus siitä, miltä pohjalta toiseutta keskustelukulkuu-

riissa tuotetaan: suomenkieliset Tumblr-käyttäjät jakavat keskusteluissaan paljon nuoruuteen, arvoliberalismiin, tasa-arvoon ja aktivismiin sekä suomalaisuuteen liittyvää huumorisisältöä, jossa näkyy myös pilkka toiseutettavia kohtaan.

Suomenkielisessä Tumblrissa tuotettu huumoris sisältö linkittyy vahvasti käyttäjien **kansallisidentiteettiin**. Samuutta rakennetaan suomalaisuuteen liittyvien kulttuurikokemusten kuten ruoan, televisio-ohjelmien tai musiikin sekä erilaisten kansallisten tapahtumien kuten itsenäisyyspäivän, vaalien tai ylioppilaskirjoitusten kautta. Tämä ei ole ihme, sillä kansallisuus on yksi merkittävimmistä yhteisen identiteetin rakennuspalikoista (Triandafyllidou 1998, 593; Billig 1995; Hall 1999, 45). Vaikka verkkoympäristöt ja -kulttuurit ovat usein fyysisestä paikasta riippumattomia, voi sosiaalisen median ja verkkoympäristöjen käyttö silti nivoutua yhteen fyysisten sijaintien ja paikkojen kanssa (Postill ja Pink 2012, 123).

Käyttäjien jakama yhteinen kansallisidentiteetti näkyy myös siinä, miten siitä poikkeamista hahmotetaan. Maahanmuutto on yksi näkyvimmistä teemoista kaikessa suomenkielisessä verkkokeskustelussa (ks. esim. Nikunen ja Pantti 2018, 72). Suomenkielisessä Tumblrissa maahanmuuttoon ja etnisyyteen liittyvä sisältö tähtää useimmiten rasismien vastustamiseen, mutta maahanmuuttotaustaisista muodostuu keskusteluissa kaikesta huolimatta toisia. Valkoisuudesta ja suomalaisuudesta käsin tuotetuissa antirasistisissa kannanotoissa näkyikin eräänlainen ”valkoisen pelastajan” stereotyyppi, joka hahmottaa etuoikeutetun asemansa, mutta kuvaa silti väistämättä maahanmuuttajataustaiset toisina ja heikompiina avuntarvitsijoina (ks. esim. Strani ja Szczepaniak-Kozak 2018, 171). Rooli toisena näkyy myös siinä, miten vahvasti valkoisten suomenkielisten suomalaisten ääni sisällöissä korostuu. Vaikka käyttäjien joukossa olisi maahanmuuttajataustaisia suomalaisia, he eivät aktiivisesti tuo taustaansa esiin keskusteluissa. Tämä ei ole tavatonta, sillä maahanmuuttajia koskevissa keskusteluissa maahanmuuttajien aktiivinen ääni tulee harvoin kuuluviin (Haara 2012, 68–70).

Keskustelukulttuurissa toistuvasti jaetut antirasistiset ja syrjintää vastustavat sisällöt osoittavat, että toiseuttaminen tapahtuu keskustelukulttuurissa myös **jaettujen arvojen** pohjalta. Suomenkielisen Tumblrin yhteiskunnallisesti kantaaottava sisältö on pääsääntöisesti syrjinnän vastustamista ja verkkoaktivismiin kannustamista, mikä on tyypillistä Tumblr-sisällöille myös kansainvälisessä mittakaavassa (Mondin 2017, 283; Keller 2019, 8). Arvoihin perustuva toiseuttaminen kohdistuu rasistiseksi ”junteiksi” hahmotettuihin stereotyypeihin, sekä arvokonservatiivisen ja erityisesti perussuomalaisen politiikan kannattajiin.

Näkyvä osa suomenkielisistä Tumblr-käyttäjistä on sivistystä ja koulutusta arvostavia opiskelukaiisia nuoria, sillä sisällöissä viitataan usein joko toisen tai kolmannen asteen opiskeluihin. Ehkä osittain siksi yhteisössä toiseksi muodostuu sivistystä ainakin näennäisesti vastustava ja huonosti suomea kirjoittava ”elämäkoululainen”. Alla oleva kuva on esimerkki keskustelusta, jossa kuvitteellinen isänmaalliseksi elämäkoululaiseksi nimitetty toinen yhdistetään kommentteissa kirjoitustaidon puutteeseen sekä siihen liittyvään välinpitämättömyyteen. Kannanotot törmäivät keskustelussa myös kritiikkiin, jossa käyttäjä kuvaa muita kommentoijia ”urbaaniliberaaliksi nuorisoksi”, jonka suvaitsevaisuus ei hänen mukaansa riitä ymmärtämään ihmisten erilaisia oppimisen sekä koulunkäynnin lähtökoh-
tia. (ks. kuva 2.)

Jaettu arvopohja heijastuu myös siinä, että erilaisten mielipiteiden välistä pallottelua tai väittelyä on aineistoesimerkissä olevasta kriittisyydestä huolimatta vähän. Se voi viestiä siitä, ettei keskusteluilmapiiri ole salliva eriäville mielipiteille. Käyttäjät saattavat myös pitää kuvitellun yleisön samanmielisyyttä itsestäänselvyytenä, mikä on ryhmytymiselle varsin tyypillinen seuraus (Jones 2004; Rogers, Moore ja Norton 2017). Yhdeksi syyksi Tumblrin sisällä esiintyvän vihamielisyyden vähäisyydelle on esitetty alustan käyttöliittymää, joka pakottaa käyttäjät julkaisemaan kommentoimansa sisällöt omassa syötteessään (Ringrose ja Lawrence 2018, 687–88; Cavalcante 2019, 1722).

Turhautuminen yhteiskunnassa esiintyvään ahdasmielisyyteen näkyy perinteisistä arvoista kiinnipitäviin kohdistuvassa toiseuttamisessa. Sen lisäksi, että aineistossa esiintyvä toiseuttaminen kohdistuu jaettujen arvojen perusteella, se kohdistuu myös **valta- ja auktoriteettiaseman perusteella**. Suomenkielisen Tumblrin sisällöissä epäily auktoriteetteja kohtaan yhdistyy myös käyttäjien nuoreen ikään: toiseuttaminen kohdistuu usein henkilöön, joka on auktoriteettiasemassa oleva aikuinen kuten opettaja, vanhempi, lääkäri, poliitikko tai muu viranhaltija. Vaikka jaetuissa kokemuksissa oma elämä hahmotettaisiin vähintäänkin aikuisuuden kynnyksellä olevaksi, auktoriteettiasemassa olevat aikuiset voidaan nähdä eräänlaisina aikuisuuden portinvartijoina tai erilaista, kontrolloitua aikuisuutta elävinä. Kokemus alemmuudesta ja toisaalta auktoriteetteihin liittyvä turhautuminen näkyvät keskusteluissa usein rintarinnan, kuten alla olevassa hallituksen politiikkaa ja työttömyyttä käsittelevässä Tumblr-päivityksessä (ks. kuva 3). Tällaiset rinnakkain rakentuvat erilaisen toiseuttamisen muodot ovat myös osoitus siitä, että toiseuttamisessa on kyse sekä oman itsen että toisen määrittelystä, eivätkä nämä kaksi määrittelyn tavoitetta aina ole täysin erotettavissa toisistaan.

Kuva 2. Keskustelussa toiseksi hahmotetaan erityisesti isänmaallisten ja ”elämäkouluilaiden” kuvitteellisia ihmisryhmiä, mutta toiseuttaminen kohtaa myös vastustusta.

Suomen hallitus: Runnoo väkisin läpi työttömiä kyykyttävän ja työttömien ihmisarvoa alentavan lain.

Suomen hallitus: Loukkaantuu, kun työttömistä laki tuntuu siltä, että halutaan laittaa työttömät polvilleen ja antaa heille niskalaukaus.

PRINT THIS POST WORDS: 27 NOTES: 160 1/6/18 — 5:33pm

FILED UNDER: #omiajutuja #politiikka #työttömyys #aktiivimalli #hallitus #suomipaskaa #suomitumblr #suomitumppu

Kuva 3. Suhtautuminen valta- ja auktoriteettiasemissa risteytyy sekä suoranaisen toiseuttamisen että toisaalta myös toiseuden kokemusten kuvauksen kanssa. Siinä missä valta-asemassa olevat kuvataan toisina, hahmotetaan myös oma asema suhteessa niihin alistaisena ja toisena.

Nuorten ja nuorten aikuisten jakamat kokemukset syrjäytymisestä ja osattomuudesta aikuisten ohjaamassa yhteiskunnassa osoittavat, että suomenkielinen Tumblr on ennen kaikkea väylä **vertaistuolle**. Toiseuden kokemisesta kumpuava vertaistuen hakeminen liittyy usein nuoruuteen, sukupuoli- tai seksuaalivähemmistöihin kuulumiseen, mielenterveysongelmiin sekä syrjäytymisen ja köyhyyden kokemiseen. Vertaistukeen liittyvän avoimen keskustelun rakentuminen tällaisten toiseuden kokemusten ympärille on tyypillistä Tumblrissa myös kansainvälisessä mittakaavassa (ks. esim. Byron ym. 2019). Nuorten Tumblrissa jakamaa intimitteettiä tutkinut Matt Hart on havainnut, että ainakin englanninkielisten käyttäjien keskuudessa Tumblrin keskustelukulttuuri koetaan emotionaalisesti autenttiseksi ja käyttäjien jakamiin kokemuksiin sekä niiden aitouteen luotetaan (Hart 2015).

Seksuaalisuuteen tai sukupuolen kokemiseen liittyvät toiseuden kokemukset heijastuvat aineistossa myös siinä, että usein varsinkin tasa-arvoa vastustavien toiseuttaminen henkilöityy cis-sukupuolisiin heteromiehiin (Ringrose ja Lawrence 2018, 690). Toiseuttamisella voi olla myös voimaannuttava vaikutus ja vahingollisista stereotyyppioista voi muodostua identiteetin rakennuspalikoita, kun marginalisoidut vähemmistöjen edustajat ottavat omaa asemaansa haltuun ja toiseuttavat oletettuun normiin kuuluvia (Bell 2013, 34; Ringrose ja Lawrence 2018; Massanari 2019; Coupland 2010, 255). Tällainen voimaantumiseen tähtäävä toiseuttaminen ja **vastapuhe** on muihin artikkelissa käsiteltyihin keskustelukulttuureihin verrattuna tyypillistä juuri Tumblrissa, eikä vähemmistöjen äänellä tuotettua kritiikkiä näy samalla tavalla muissa aineistoissa.

Nuoruus ja ennen kaikkea jaettu kokemus nuoruudesta on aineistoni perusteella laajasti keskustelukulttuurissa näkyvä lähtökohta myös toiseuden tuottamiselle. Sisältöjen kautta jaetut **suku- ja ikäpolvikokemukset** ovat vahvasti läsnä suomenkielisten Tumblr-käyttäjien vuorovaikutuksessa. Sisällöissä jaetaan erityisesti 1990- ja 2000-luvuilla lapsuuttaan eläneiden kokemuksia, joita merkitään suomenkielisissä verkkokulttuureissa tutuksi tulleella *”jonnet ei muista”* -lausahduksella. Jonne-nimityksellä viitataan usein melko häilyvästi määriteltyihin nuorempiin sukupolviin, ja tällä tavoin tehdään toiseuttavaa eroa niihin, jotka eivät ole jakaneet samoja lapsuuskokemuksia ja lastenkulttuuria.

r/Suomi ja mielensäpahoittajat toisena

Aivan kuin Tumblrissa, myös suomenkielistä Redditiä yhdistää yhteinen **humori**, mutta eroja kahden keskustelukulttuurin huumorisisällöissä kuitenkin on. R/Suomi-keskusteluille on tyypillistä sallitun huumorin rajoista neuvottelemisen ja rajoja rikkovan huumorin ihanointi. Tämän mahdollisena seurauksena kommentteissa toiseksi muodostuu tarkemmin määrittelemätön loukkaantujien, narkästyjien, mielensäpahoittajien ja kukkahattutätien ryhmä. Tällainen toinen nähdään usein ei-toivotun ja epämiellyttävän muutoksen tuojana, arkijärjen vastakohtana ja tarpeettomana vastarannan kiiskenä, joka horjuttaa keskustelukulttuurissa hyväksi havaittua vallitsevaa asioiden tilaa sekä rajoittaa huumorin vapautta. Mielensäpahoittajia pilkkaavat kokevat itsensä keskusteluissa usein ylimalkaisen poliittisen korrektiuden ja sananvapauden rajoittamisen uhreina. Tämä sama dynamiikka toistuu usein esimerkiksi arkipäiväistyneisiin stereotyyppisiin nojaavassa verkkorasismissa, jossa toiseuttamista perustellaan maalaisjärjellä ja sananvapaudella (ks. esim. Hughey ja Daniels 2013, 338). Mielensäpahoittajien pilkkaaminen meemien ja muun huumorisisällön kautta on yhteisöllisyyttä rakentava dynamiikka, ja tämä hämärästi määritelty toiseuden kategoria on myös vahvasti sukupuolittunut. Naissukupuoleen liitetyt narkästyjät saatetaan joissakin kommentteissa linkittää intersektionaalisen feminismiin kannattajiin tai ”vihervassareihin”, mutta useimmiten tarkempi määritelmä jää keskustelijoilta tekemättä. Tämä heijastelee verkkokeskusteluissa näkyvillä olevaa suvaitsevaisuusdiskurssia tai ”suvakkidiskurssia”, jossa vähemmistöjen oikeuksien ja tasapuolisen representaation puolustusta pidetään tarpeettomana ”hyysäämisenä” (Vaahensalo 2018b). Mielensäpahoittajadiskurssi onkin eräänlaista jatkumoa sukupuolittuneelle keskustelulle feministien roolista huumorintajuttomina ilonpilaajina. Tässä dynamiikassa mielensäpahoittajat ja feministi-ilonpilaajat sysätään toisen asemaan, koska eivät suostu allekirjoittamaan toiseutta tuottavaa huumoria ja stereotyyppioita, joita verkkokulttuureissa tuotetaan (Massanari 2019; Ahmed 2010). Alla olevassa kuvassa on esimerkkejä siitä, miten mielensäpahoittajat toisena ilmenevät r/Suomen keskusteluissa (ks. kuva 5).

↑ **harakka** 6 points · 3 months ago

↓ Tätä se on, kun kukkahattutädit sanelee mikä on eettistä ja moraalitonta.

Ymmärrän kyllä Puolustusvoimia. Kuka idiootti noiden tyhjistä meluavien ja puolestaloukkaantuvien hullujen kanssa jaksaa tapella? Lapsellisia ihmisiä pitää kohdella kuin lapsia.

Ja samana päivänä tuon D&D uutisen kanssa. Sen vielä ymmärrän, että kaupallinen toimija pyrkii saamaan näkyvyyttä ja kasvojen kohotusta mahdollisimman halvalla julkisuusstuntein jotka uutismedia noteeraa ilmaiseksi, mutta puolustusvoimien tempaus on kyllä kulttuurillisesti ja perinteiden puolesta makaaberia ajankuvaa.

Kommentti on esitetty keskustelussa, jossa käsitellään Suomen ilmavoimien kesällä 2020 julkaisemaa päätöstä luopua sen käyttämästä hakaristitunnoksesta.

↑ **Elgaflex** 18 points · 3 months ago

↓ Luin tän tos aiemmin, enkä voinut olla miettimättä millanen paskamyrsky olisi noussut, jos kirjoittajana olisikin ollut Jyväskyläläinen valkoihoinen mies.

Näinä mielelensäpahoittajien aikoina, sulla saa olla vain tiettyjä mielipiteitä, riippuen omasta kulttuuritaustasta, koulutuksesta, sosiaalisesta statuksesta ja siitä kenelle olet puhumassa yms. Muuten olet rasisti, mulkku, soviniisti/femakko, persu/vihervassari, ja mitä nyt noita muita loukkaavia termejä haluaa käyttää.

Kommentti on esitetty keskustelussa, jossa käsitellään Suomen hallituksen vuonna 2020 julkaisemaa intersektionaalista feminismiä noudattavaa tasa-arvo-ohjelmaa.

↑ **gottlyght** 1 points · 3 months ago

↓ Turhaan huolestuvat, toisten kulttuurien puolesta pahoittaa mielensä vain vassarihipit, jotka tuhlavat vähäiset tukensa organiseen puolikuivaan pandan ulosteeseen, jonka jälkeen ei ole varaa ostaa geisha-suklaita sun muita.

[Continue this thread →](#)

Kommentti on esitetty keskustelussa, jossa pohdittiin pitäisikö Fazer Geisha -suklaapatukan nimi muuttaa.

↑ **CabrePede** 13 points · 3 months ago

↓ Tuskin olisi suuttunut, jos nimi olisi muutettu puhtaasti uudelleen brändäyksen nimissä, mutta nythän nimen vaihto johtuu siitä, että firma ennakoi ammattiloukkaantujien ottavan jäätelöpuikon tähtäimiinsä joka tapauksessa lähitulevaisuudessa. Nimen vaihto on siis taas yksi myönnytys cancel- ja jälkisensuurikulttuurille, mikä on se varsinainen suuttumisen aihe.

[Continue this thread →](#)

Kommentti on esitetty keskustelussa, jossa käsiteltiin Valion Eskimo-puikon mahdollista uudelleennimeämistä.

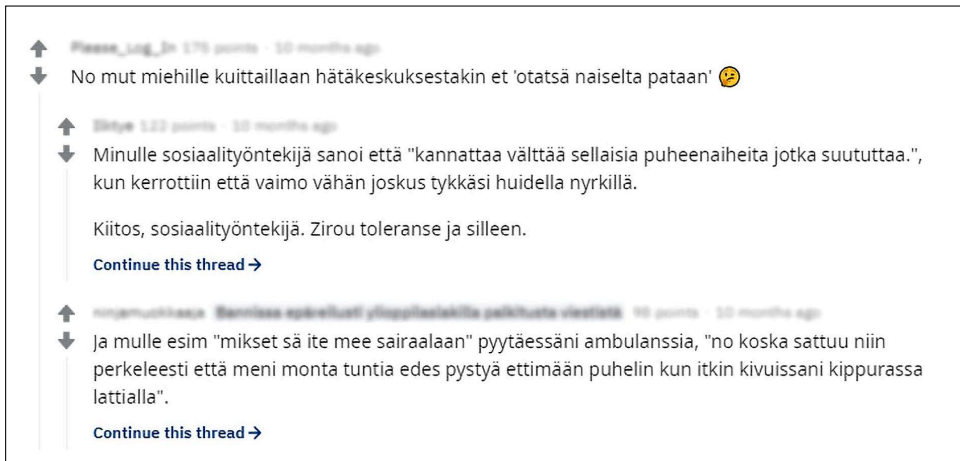
Kuva 4. Mielensäpahoittaja tai kukkahattutäti on r/Suomi-keskusteluissa rakentuva vastustaja ja toinen, joka nähdään poliittisen korrektiuden liiallisena kannattajana sekä moraalivartijana.

Kansallisidentiteetti sekä suomalaisuuden ja valkoisuuden normatiivisuus on näkyvää myös r/Suomi-keskusteluissa. Maahanmuutosta sekä etnisistä vähemmistöistä käydyin keskustelun toiseuttavuus ilmenee Tumblr-keskustelujen tavoin sen kautta, ketkä hahmotetaan kuvitelluksi yleisöksi ja millaisten kokemusten ääni keskusteluissa ei tule kuuluviin. Toiseuttavan verkkokeskustelun teoriassa tällaista kutsutaan passiiviseksi toiseuttamiseksi, jossa avoimen väkivaltaisten tai vihamielisten ilmauksien sijaan ulkopuolisuutta ja toiseutta kuvataan ainakin näennäisen hienovaraisesti sekä usein arkipäiväistyneisiin stereotyyppioihin nojaten (Vaahensalo 2021a, 239). Toiseksi kuvailu ei välttämättä tarkoita vihamielisiä tai rasistisia ilmauksia, vaan toiseus muodostuu myös suhteessa toiseuden tuottajaan ja kuviteltuun yleisöön. Kun keskustelijoiden lähtökohdat hahmotetaan keskustelukulttuurissa laajamittaisesti ja toistuvasti valkoisiksi, suomalaisiksi ja suomenkielisiksi, muodostuu maahanmuuttajista väistämättä ulkopuolisia maahanmuuttoa käsittelevässä keskustelussa.

Toiseuttamisen hienovaraisuus voi olla selitettävissä erityisesti keskustelualueen moderoinnilla. Reddit-keskustelualustalla päävastuu subredditiin moderoinnista ja säännöistä on kunkin subreddit-alueen ylläpitäjällä. Keskustelun moderointi ei silti välttämättä hävitä loukkaavia ilmauksia kokonaan. Moderointi saattaa siivota keskusteluista ekplisiittisen ja helposti tunnistettavan häirinnän, mutta häirintä voi muuttaa muotoaan hienovaraisemmaksi ja sääntöjä mukailevaksi. (Hughey ja Daniels 2013, 336.)

Suomenkielisessä Redditiissä **yhteiset arvot** muodostuvat rajoja koettelevan huumorin ja kansallisidentiteetin lisäksi argumentoivan ja analyttisen keskustelutyylin arvostuksesta. Osittain ehkä tästä johtuen keskustelukulttuuria määrittää vahvasti keskitien tavoittelu. Herkästi mielipiteitä jakavia ilmiöitä kuten politiikkaa käsitellään usein analyttisesti ja ikään kuin ulkopuolisen näkökulmasta. Tiukka moderointi ja perustelevan keskustelutyylin arvostus voivat luoda myös harhan keskustelukulttuurissa vallitsevasta rationaalisuudesta, jolloin väitteiden kuvitellaan perustuvan tunteiden ja henkilökohtaisten näkemysten sijaan todistettavissa oleviin faktoihin. Silti varsinkin yhteiskunnallisia aiheita käsittelevissä keskusteluissa polarisoivat kannanotot tuottivat tunneperäisiä ja usein myös perustelematta jääviä toiseutta tuottavia argumentteja esimerkiksi maahanmuuttajista ja aineistonkeruun aikana keskustelua herättäneestä, Yhdysvalloissa ensisijaisesti näkyvillä olleesta Black Lives Matter -liikehdinnästä.

Suomenkielisen Tumblin tavoin myös r/Suomessa haetaan **vertaistukea** hankaliin elämäntilanteisiin ja toiseuden kokemuksiin. Siinä missä Tumblissa jaetut toiseuden kokemukset linkittyvät nuoruuteen, vähemmistöihin ja syrjäytymisen kokemuksiin, on r/Suomen vertaistuellisissa keskusteluissa keskustelijoiden miessukupuoli usein selvästi näkyvillä. Aineistoon keräämissäni keskusteluissa käsitellään muun muassa poikien syrjäytymistä koulutuksessa, miesten kohtaamaa lähisuhdeväkivaltaa, alkoholinkäyttöä, mielenterveysongelmia sekä isien asemaa yhteiskunnassa. Toiseuden kokemuksissa miehuuden korostuminen näkyy muun muassa alla olevassa kuvassa, jossa keskustelijat näkevät lähisuhdeväkivallan uhreina miehet toisen asemassa (Kuva 5).

Kuva 5. R/Suomi-keskusteluissa miesten ääni toiseuden kokemuksen kertojana korostuu ja asemaa toisena korostetaan erityisesti tällaisissa, esimerkiksi lähisuhdeväkivaltaa koskevilla kokemuksilla, joissa ehkä muutoin nähtäisiin kokijana tyyppillisesti nainen.

R/Suomi ei ole verkkokeskustelukulttuurina korostetun tai eksplisiittisen maskuliininen, mutta keskustelukulttuurin **miesnäkökulman ensisijaisuus** näkyy käyttäjien jakamien kokemusten kautta. Myös analyttisen ja argumentoivan keskustelutyylin arvostus viittaa keskustelukulttuurissa elävään ”rationaalisen” maskuliinisuuden ihannointiin sekä ”tunteellisen” feminiinisuuden vierastamiseen (ks. esim. Vainikka 2019, 14). Vastaavasti taas naiseuteen tai esimerkiksi sukupuolivähemmistöihin liittyviä aiheita käsitellään analysoimissani keskusteluissa usein ulkopuolisen näkökulmasta, eikä keskusteluissa ole yhtä voimakkaasti vertaistuellista tai kokemuksellista ulottuvuutta kuin esimerkiksi Tumblrissa. Keskusteluissa vahvasti läsnä oleva maskuliinisuuden oletus tai normatiivisuus sekä toisaalta maahanmuuttajien määrittäminen toisen asemaan linkittävät r/Suomi-subredditin keskustelukulttuurin osaksi laajempaa, kansainvälistä Reddit-keskustelukulttuuria, jossa maskuliinisuuden, miehuuden sekä valkoisuuden normatiivisuus ilmenee vahingollisimmillaan muun muassa radikaalia äärioikeistoa kannattavilla subreddit-alueilla (Massanari 2020; 2019; Milner 2014). Miesnäkökulman ensisijaisuus ei rajoitu verkon keskustelukulttuureissa ainoastaan Redditiin keskustelukulttuureihin, vaan sen on nähty määrittävän laajasti kaikenlaisten keskusteluforumien toimintaa (Massanari 2015, 128–38; Phillips 2015; Manivannan 2013).

Ylilaudan kaikkialla läsnä oleva toiseuden tuottaminen

Rajoja koettelevan **huumorin** ihannointi toistuu myös Ylilaudan keskustelukulttuurissa. Mielensäpahoittajadiskurssi näkyy myös Ylilaudalla ja se toimii erityisesti kuvitellun yleisön muodostamisessa: keskustelukulttuuri halutaan nähdä huumorintajuisena ja sallivana epäkorrektille huumorille ja pilkalle (ks. esim. Massanari 2019). Tätä sallivuuden rajaa piirretään toiseuttavan verkkokeskustelun muodossa näkyviin lähes kaikissa keskusteluissa, joissa pilkka ottaa niin rasisia, antisemitistisiä, homofobisia kuin naisvihamielisiäkin muotoja. Verkkorasmin ja -syrjinnän ilmiöissä on tyyppistä, että toisen rooliin asetetaan lukematon

määrä uhiksi hahmotettuja identiteettejä. Sillä, mikä identiteetti on kyseessä, ei välttämättä ole keskustelun dynamiikan kannalta suurta merkitystä, vaan toiseuttaminen jo itsessään on ryhmytymisen kannalta olennaista. (Back 2002, 639; Baumgarten 2017.) Vainikka näkee Ylilaudan keskustelukulttuurin epäkorrektuuden ja jatkuvan sovinnaisuussääntöjen rikkomisen yhtenä keskustelukulttuurin keskeisenä ja käyttäjille tärkeänä toiminnan mahdollisuutena (Vainikka 2020, 54). Keskustelukulttuurille ominainen stereotyyppiolla leikittelevä sekä shokeeraamiseen tähtäävä huumori sulkee ulkopuolelleen monia marginalisoituja vähemmistöjä tai vähintäänkin niitä, jotka eivät tätä paikoin jopa väkivaltaista huumoria hyväksy.

Keskustelukulttuurin jaettu **kansallisidentiteetti** ei näy Ylilaudalla r/Suomi-keskustelujen tavoin yhteisen suomalaisuuden kokemuksen kautta tai maahanmuuttajien implisiitissä toiseuttamisessa, vaan avoimen vihamielisessä rasismissa. R/Suomi-keskusteluissa rasismi sekä muut syrjivät puheenvuorot voidaan usein nähdä tulkinnanvaraisina, mutta Ylilaudan ekplisiittisen rasistinen puhe linkittyy osaksi kansainvälistä anonyymien kuvafoorumien sekä erityisesti 4chan-foorumien keskustelukulttuuria, jossa tulkinnanvaraisuuden sijaan rasismi näkyy hyvin avoimena ja kärjistettynä (ks. esim. Milner 2014). Ylilaudalla toiseuttava verkkokeskustelu on näkyvillä ja se kulkee mukana kaikessa vuorovaikutuksessa. Naisten, maahanmuuttajien, seksuaali- ja sukupuoli vähemmistöjen ja työttömien vihamielinen sekä paikoitellen jopa väkivaltainen toiseuttaminen on osa keskustelukulttuuriin vihkiytymistä. Vainikka kuvaa tällaista karkeaan kielenkäyttöön ja poleemisuuteen pyrkivää keskustelukulttuuria tyypillisenä juuri maskuliinisille (verkko)yhteisöille, joissa äärimmillen viety karkeus toimii myös statussymbolina muuten kasvottomalla alustalla (Vainikka 2020, 54). Itsensä näkyvä asemoiminen osaksi keskustelukulttuuria on olennaista juuri Ylilaudan kaltaisissa yhteisöissä, joissa identiteettiä kuvastavia käyttäjäprofileja tai nimimerkkejä ei ole. Tällöin osallisuutta on tuotava esiin nimimerkkien sijaan puheenvuoroissa ja toiminnassa. (Nissenbaum ja Shifman 2017; Tuters ja Hagen 2020.)

Keskustelukulttuurin **arvoihin pohjautuva toiseuttaminen** linkittyy äärimmillen vietyyn kriittisyyteen sekä niin sanottuun toisinajatteluuteen. Vaikka myös Redditiin sekä Tumblrin suomenkielisissä keskusteluissa arvostetaan perustelevaa sekä kriittistä keskustelutyyliä, kääntyy kriittisyys Ylilaudan keskusteluissa vastavirtaan uimiseksi ja toiseuttaminen kohdistuu siellä myös ”lampaisiin”. Ylilaudan keskustelukulttuurissa lampailta viitataan ihmisiin, joita kuvaillaan kriittisten ajattelijoiden vastakohtina, perässähihtäjinä ja tavallisuuden orjallisina tavoittelijoina. Vaikka keskustelukulttuuri rakentuu eräänlaisen perinteisen maskuliinisuuden ihailuun, muodostuu Ylilaudalla myös toisinajattelun kulttuuri, jossa keskustelukulttuurin sisällä rakentuvaa kriittisyyttä arvostetaan korkeammalle kuin mahdollisesti keskustelukulttuurin ulkopuolella olevaa. Vainikka on tehnyt vastaavanlaisen huomion, jonka mukaan Ylilaudan keskustelukulttuuria määrittää muun muassa kuviteltu erilaisuus valtavirtaa edustavista (Vainikka 2019, 13).

Auktoriteettivastaisuus ja kokemus toisinajatteluudesta linkittävät Ylilaudan ja suomenkielisen Tumblrin häilyvästi toisiinsa. Toiseuden kokemus suhteessa auktoriteetteihin näkyy Ylilaudalla erityisesti keskusteluissa, joissa käsitellään tyytymättömyyttä päättäjiin, virastoihin ja politiikkaan. Auktoriteettikammoiset keskustelut nivoutuvat usein myös antisemitistiseen puheeseen, jossa vihjataan epäkohtien ja epäoikeudenmukaisten auktoriteettien linkittyvän juutalaisiin. Juutalaisvastaisuus ja siihen liittyvä toiseuttaminen eivät varsinaisesti näy keskusteluissa aiheiden tasolla, vaan ne kulkevat epäilyksen muodossa

erilaisten keskustelujen sisällä riippumatta aiheesta. Juutalaisvastainen puhe myös sitoo Ylilaudan sen englanninkieliseen lajitoveriin 4chaniin, jonka keskustelukulttuuriin antisemitismi on samalla tavalla pesiytynyt (ks. esim. Tuters ja Hagen 2020). Turhautuminen ja pettymys yhteiskunnallisia tai omissa elämässä havaittuja epäkohtia kohtaan ajaa tuottamaan toiseutta sellaisia ihmisryhmiä kohtaan, jotka on helppo nähdä syntipukkeina (Meddaugh ja Kay 2009, 256; Lehtonen 2004, 250–51).

Toiseuden kokemusten jakaminen ja vertaistuki ovat myös Ylilaudan keskusteluissa näkyvä toiseuttavan verkkokeskustelun muoto. Syrjäytymiseen, työttömyyteen, itsetunto-ongelmiin, yksinäisyyteen ja päihdeongelmiin liittyvät toiseuden kokemukset muistuttavat lähtötilanteiltaan hyvin paljon sekä suomenkielisessä Tumblrissa että r/Suomessa jaettuina kokemuksina. Iso ero kahteen edellä mainittuun keskustelukulttuuriin näkyy kuitenkin reaktioissa. Vaikka Ylilaudan keskusteluissa toiseuden kokemuksiin jaetaan myös ratkaisuja ja omia vertaisia kokemuksia, niihin liittyvää toiseutta myös alleviivataan vihamielisissä reaktioissa. Tällaisissa tapauksissa omia kokemuksiaan jakavaa pilkataan sekä määritellään myös sitä, keitä keskusteluissa suostutaan kuuntelemaan ja tukemaan (ks. esim. Harju 2018, 64; Pöyhkäri, Haara ja Raittila 2013, 81–82). Alla olevassa kuvakaappauksessa on esimerkki tällaisesta ristiriitaisesta vertaistukikeskustelusta, jossa toiseuden kokijaa myös syyllistetään omista kokemuksistaan (ks. kuva 7). Sekä vertaistukea hakeva että häntä pilkkaavat kommentoijat voivat tuki olla sisällöissään myös sarkastisia ja tarkoituksella provokatiivisia, mikä on Ylilaudan keskustelukulttuurille muutenkin tyypillinen piirre (Vainikka 2020). Vertaistukeen liittyvä keskustelu ei siis välttämättä ole millään tasolla vertaistuellista, vaan pikemminkin ivaavaa nokittelua ja molemminpuolista provosointia.

Mua nuorempana pidettiin tyhmänä kun esitin " tyhmiä kysy..."

AP Nro. 132111659 2.9.2020 klo 0.11.32

Mua nuorempana pidettiin tyhmänä kun esitin " tyhmiä kysymyksiä " laatikon ulkopuolelta joita muut ei tajunneet.

No nykyään ne muut on jossain duunarihommissa kun itse valmistun dippainnsiksi ja helvetin hyvä työpaikka pedattuna. Mistä tuo johtuu että minun mielestä yksinkertaiset ihmiset pitivät mua tyhmänä?

Vastaukset: >>132111950 >>132112994 >>132113128 >>132113250 >>132113615 >>132113815 >>132114148 >>132114243 >>132114335 >>132128426

39 vastausta 30 käyttäjältä, avattu 476 kertaa

Näytä aiemmat vastaukset | 37/39

H Nro. 132113615 2.9.2020 klo 0.48.47

>>132111659.(AP)

Saatat olla älykäs, mutta oot myös sosiaalisesti kehitysvammainen. Ei niiden amisten seurassa pohdita filosofisia kysymyksiä, vaan puhutaan pillusta ja moottoreista. Itsellä on kavereita kaikissa yhteiskuntaluokissa, koska olen sekä älykäs että sosiaalisesti taitava

Vastaukset: >>132113923 >>132113957 >>132126932

N Nro. 132114243 2.9.2020 klo 1.00.57

>>132111659.(AP)

Johtuu autismitasi

O Nro. 132114272 2.9.2020 klo 1.01.34

Miten koulukiusattu pitää olla, että muistaa tommosia juttuja aikuisena?

Kuva 6. Keskustelija kertoo omasta toiseuden kokemuksestaan sekä toisaalta myös siitä, miten on elämässään päässyt näistä kokemuksista eteenpäin. Keskustelijaa ei kuitenkaan yksinäisesti ainoastaan tueta, vaan hänen kokemuksensa toisena nähdään myös perusteltuna.

Miesnäkökulman ensisijaisuus heijastuu Ylilaudalla jaettujen toiseuden kokemuksien mieserityisyydessä, avoimessa naisvihassa sekä lähes kaikissa analysoimissani keskusteluketjuissa näkyvässä homofobiassa. Sukupuolta, sukupuolirooleja ja erityisesti niin sanottua perinteistä maskuliinisuutta käsittelevissä keskusteluissa ”homottelu” ja miehuuden kyseenalaistaminen ovat keskeinen osa vuorovaikutusta. Sen lisäksi, että se asettaa niin seksuaali- kuin sukupuoliyvähemmistötkin toisen asemaan, vihamielinen toiseuttaminen homofobisin perustein määrittää toisen asemaan myös ne, jotka eivät hyväksy edellä kuvattua puhetapaa tai arvomaailmaa (ks. esim. Billig 2001, 277). Homofobisen ja naisvihamielisen puheen kohdistaminen maskuliiniseksi kuvitellulle yleisölle on myös osa eräänlaista ”oikeanlaisen” maskuliinisuuden kuvausta, jossa esimerkiksi vihreää tai vasemmistolaista politiikkaa kannattavat ”vihervassari”-miehet leimataan ”soijapojiksi” tai ”soijahomoiksi” (ks. myös Vainikka 2019, 10–11).

Miehuuden ja maskuliinisuuden korostuessa naiset jäävät keskusteluissa selkeästi toisen asemaan. Vaikka keskustelijoiden joukosta ilmoittautuu useissa keskusteluketjuissa myös naisia, ovat esimerkiksi parisuhteita käsittelevät keskusteluketjut pullollaan huorittelua ja seksuaaliseen väkivaltaan viittaavaa puhetta. Vihamielisyys korostuu erityisesti naisten ja miesten välisiä kanssakäymisiä (esim. seksi, parisuhteet) koskevissa keskusteluissa, joista esimerkkinä alla oleva kuvakaappaus. Keskustelussa käsitellään Instagram-tilillä julkaistuja seksuaalista väkivaltaa käsitteleviä tarinoita. Näissä tarinoissa naiset kertovat anonymisti kokemuksistaan, mutta niiden todenperäisyyttä ja uhrien syyttömyyttä kyseenalaistetaan keskustelussa avoimesti. (ks. kuva 6.) Ylilaudan naisvihamielisyyttä tarkemmin analysoinut Vainikka on tutkimuksessaan havainnut, että alustalla naisiin liitetään erityisesti petollisuuden ja löyhämoraalisuuteen liittyviä kuvauksia (Vainikka 2019, 9). Alla olevassa kuvakaappauksessa oleva toteamus ”huora on kyllä antanut ymmärtää niin viimeisen päälle” linkittääkin esimerkkinä osaksi Vainikan havaitsemaa stereotyyppiä.

E Nro. 131706968 27.8.2020 klo 4.23.03 +6 ↶ ↷ 🗑️ — 🔄

Tarinoissa jatkuvasti alaikäinen tyttö lähtee aikuisen matkaan ja ihmettelee sen jälkeen kun tulikin hyväksikäytetyksi.

Ei siinä että alaikäisiin sekaantuminen olisi oikein, mutta tämä on sosiaalista darwinismia.

Vastaukset: [>>131712502](#)

F Nro. 131706986 27.8.2020 klo 4.24.41 ↶ ↷ 🗑️ — 🔄

[>>131706448](#)

ai missä vaiheessa näitä on ruvennut valkoisten oikeudet kiinnostamaan? Etelä-afrikassa par aikaa valkonaamaa vedetään lakoon kuin viimeistä päivää mustien toimesta mutta eipä näy eikä kuulu statementtia

F Nro. 131707002 27.8.2020 klo 4.26.08 +1 ↶ ↷ 🗑️ — 🔄

[>>131706746](#)

täysin keksittyä paskaa. Olisiko joku husu husseinin kuuluisa haamukirjoittaja tai voimalehti asialla en tiedä. No vassarit osaa kyllä valehtelun se ei tule yllätyksenä kun pitää omaa agendaa saada ajettua

Vastaukset: [>>131707321](#)

J Nro. 131707338 27.8.2020 klo 4.53.39 +1 ↶ ↷ 🗑️ — 🔄

[>>131707220](#)

Nää on kyllä klassisia. Mies ei koskaan menisi naisen luo yökyllään vaan "kaverimelessä", niin ymmärtään sen että pillua yritetään saada. Sitten kun pitäisikin ottaa vastuu siitä että leikittelee toisen tunteilla, ihan vaan yksinkertaisesti sanomalla että ei, niin onkin ihan liian vaikeeta.

Vastaukset: [>>131707371](#)

6 Nro. 131707371 27.8.2020 klo 4.58.02 ↶ ↷ 🗑️ — 🔄

[>>131707220](#)

[>>131707338](#)

Tämähän se olisi, tässä casessa huora on kyllä antanut ymmärtää niin viimeisen päälle.

15 Nro. 131710045 27.8.2020 klo 8.09.21 ↶ ↷ 🗑️ — 🔄

[>>131706251 \(AP\)](#)

huutista huorille :D

16 Nro. 131710121 27.8.2020 klo 8.11.47 ↶ ↷ 🗑️ — 🔄

[>>131706251 \(AP\)](#)

Ämmät on kyllä vittu niin typerä elukoita että oksat pois, ja kaikki oikeudet...

Kuva 7. Vaikka naisiksi ilmoittautuvat käyttäjät eivät Ylilaudalla täysin loista poissaolollaan, kuvataan naiset keskusteluissa silti toisen asemaan. Siinä missä suomenkielisen Redditin keskusteluissa naiset olivat melko implisiittisesti toisia, rajaavat Ylilaudan avoimen naisvihamieliset kannanotot naisia näkyvästi ja eksplisiittisesti toisen rooliin.

Toiseuttavan verkkokeskustelun muodot

Käsittelemissäni suomenkielisissä verkkokeskustelukulttuureissa toistuvat erityisesti seuraavat toiseuttavan verkkokeskustelun muodot: **huumoriin** perustuva toiseuttaminen, **epäilykseen sekä valta-asemaan** perustuva toiseuttaminen, **vertaistuellinen** toiseuttaminen, **arvoihin** perustuva toiseuttaminen sekä **kansallisidentiteettiin** perustuva toiseuttaminen. Ylilaudalle ja r/Suomen keskusteluille on yhteistä **miesnäkökulman ensisijaisuuteen** poh-

jautuva toiseuttaminen, kun taas Tumblrissa toiseuttamisen pohjana toimivat jaetut **ikä- ja sukupolvikokemukset** (ks. taulukko 3).

Vaikka keskinäiseen **huumoriin** perustuva toiseuttaminen ottaa polarisoivimman muotonsa avoimen rasistisissa, naisvihamielisissä sekä homofobisissa Ylilauta-keskusteluissa, sama ilmiö toistuu silti r/Suomi-keskusteluissa sekä suomenkielisissä Tumblr-keskusteluissa. Kussakin keskustelukulttuurissa on tapansa tuottaa huumoria, joka väistämättä maalaa jotakin ryhmää myös toisen asemaan. Tumblr-keskusteluissa tällaista huumoria kohdistetaan esimerkiksi sivistymättöminä pidettyihin ”elämäkoululaisiin”, jotka saattavat ottaa joissakin keskusteluissa myös perussuomalaisen poliitikon roolin. R/Suomessa pilkka ja humoristiset meemit taas kohdistuvat tyypillisesti yliherkkinä nähtyihin mielensäpahoittajiin. Jonkun rajaaminen toiseksi huumorin ja meemien keinoin on yksi tapa tuottaa toiseutta ja sitä kautta myös yhteisöllisyyttä, mutta myös kyky lukea erilaisille verkkokeskustelukulttuureille ominaisia meemejä rajaa käyttäjiä väistämättä sisäpiiriin ja ulkopuolisiin (Tuters ja Hagen 2020, 8).

Epäilykseen ja toisaalta myös erilaisiin **valta-asetelmiin** liittyvä toiseuttaminen taas näkyy keskustelukulttuurista riippumatta erityisesti yhteiskunnallisia epäkohtia käsittelevissä keskusteluissa, joissa epäkohdille etsitään syntipukkeja joko maahanmuuttajista tai auktoriteettiasemassa olevista. Keskusteluissa toistuu usein kokemus vallan vääränlaisesta jakautumisesta. Verkkokeskusteluissa tunteellisuus nähdään usein vahvasti sukupuolittuneena ja yhdistetään erityisesti naiseuteen. Tunteellisuus mielletään verkkokeskusteluissa herkästi järjen ja loogisuuden vastakohtaksi ja nähdäänkin verkkokeskusteluissa toiseuden, feminiinisuuden ja heikkouden tunnusmerkkeinä (Ahmed 2014; Massanari 2019). Epäloogisuuden ja tunteellisuuden leimaa kuitenkin väistellään viittaamalla maalaisjärkeen tai arkipäiväistyneisiin stereotypioihin (Hughey ja Daniels 2013, 338). Tämä näkyy epäluottamuksena vuorovaikutuksessa muodostettua toista kohtaan, joka nähdään manipuloijana ja petollisena (Meddaugh ja Kay 2009, 258). Epäilyksen ja epäluuloisuuden kautta tuotettu toiseuttaminen on vahvasti linjassa Hommafoorumia tutkineen Kaarina Nikusen nimittämän ”epäilyn ilmapiirin kanssa”. Nikunen kuvailee epäilyn ilmapiiriä keskusteluissa toistuvaksi manipulaation teemaksi, jossa esimerkiksi rasismia käsitteleviä uutistekstejä tai virkamiesten luotettavuutta kyseenalaistetaan (Nikunen 2010, 21–22).

Vertaistuellisessa toiseuttamisessa on toiseuttamisen sijaan enemmänkin kyse toiseuden kokemuksien jakamisesta. Siinä missä huumoriin tai epäilykseen nojaava toiseuttaminen rajaa ihmisiä väistämättä ulkopuolelle, vertaistuellisessa toiseuttavassa verkkokeskustelussa keskustelijat enemmänkin kutsuvat muita osallistumaan. Oman itsensä toiseuttaminen on itsensä asettamista paljaaksi ja alttiiksi. Verkkokeskusteluissa tämä voi olla ryhmäytymistä ja yhteistä tarttumapintaa rakentava teko, mutta se voi asettaa toiseuden kokijan myös pilkan ja lisääntyvän toiseuttamisen kohteeksi. Toiseuden kokemuksien on oltava linjassa muiden keskustelukulttuurin käyttäjien kanssa, sillä keskusteluun osallistujat harvoin haluavat keskusteluun mukaan kokemuksia, joissa ei koeta heidän kanssaan ”samanlaista” toiseutta (Haasio 2015, 239).

Arvoihin perustuva toiseuttaminen näkyy kaikenlaisissa keskusteluissa, vaikka arvot itsessään vaihtelevat suurestikin eri keskustelukulttuurien välillä. Arvoihin liittyvä toiseuttaminen voi liittyä sivistykseen, sukupuolten asemaan yhteiskunnassa tai siihen, miten keskusteluissa suhtaudutaan työttömiin. Monilla keskustelijoilla **kansallisidentiteetti** linkittyy

Taulukko 3. Keskustelukulttuureissa näkyvät toiseuttamisen muodot.

Toiseuttamisen muodot	Tumblr	Reddit	Ylilauta
Huumoriin perustuva toiseuttaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - Käyttäjät jakavat paljon nuoruuteen, suomalaisuuteen ja arvoliberalismiin liittyvää huumorisältöä, joka näkyy erityisesti pilkkana toiseutettavia kohtaan. - Huumoriin perustuva toiseuttaminen linkittyy vahvasti perussuomalaisen sekä arvokonservatiivisen politiikan vastustamiseen ja em. politiikan kannattajien toiseuttamiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelukulttuurissa mielensä-pahoittajat, kukkahattutädit ja poliittisesti korrektilta keskustelua tavoittelevat nähdään hyvän ja normatiivisen huumorin vastustajina. - Mielensäpahoittajiin kohdistuva pilkka ja huumorisältö yhdistää käyttäjiä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Avoimesti vähemmistöjä syrjivä huumori yhdistää käyttäjiä ja rajaa keskustelukulttuurin ulkopuolelle laajasti miehuudesta ja heteronormatiivisuudesta poikkeavia. - Huumorikulttuurille on tyypillistä voimakas provokatiivisuus ja karkeus sekä kaikkea keskustelua sävyttävä sarkastisuus.
Kansallisidentiteettiin perustuva toiseuttaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - Varsinaista rasistista tai maahanmuuttoa vastustavaa sisältöä ei ole, mutta maahanmuuttajataustaiset kuvataan silti suomalaisuudesta ja valkoisuudesta katsoen ulkopuolisina. 	<ul style="list-style-type: none"> - Varsinaista avoimen rasistista sisältöä ei ole, mutta maahanmuuttajataustaiset kuvataan silti suomalaisuudesta ja valkoisuudesta katsoen ulkopuolisina. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelukulttuurissa tuotetaan avoimen rasistisia ja vihamielisiä sisältöjä kaikenlaisia valkoisuudesta poikkeavia ihmisryhmiä kohtaan.
Jaettuihin arvoihin perustuva toiseuttaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - Toiseuttaminen kohdistuu arvokonservatiivisen sekä erityisesti perussuomalaisen politiikan edustajiin. - Toiseksi hahmottuu usein koulutuksesta kieltäytyneen "elämäkoululaisen" sivistymätön stereotyyppi, joka kuvaillaan sisällöissä keskustelu- ja kirjoitustaidottomana "junttina". 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelukulttuurissa peräänkuulutetaan ainakin näennäisesti järkevän, loogisen ja perustelevan keskustelutyylin puolesta sekä vieroksutaan tunnepohjaista argumentointia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Käyttäjät kokevat keskustelukulttuurin vastavoimana "samanlaisuuteen" pyrkivälle kuvitellulle valtakulttuurille. - Keskustelukulttuurissa arvostetaan mahdollisuutta puhua mahdollisimman vapaasti.
Epäilykseen, auktoriteettiin ja valtaasetelmiin perustuva toiseuttaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - Toiseuttaminen sekä epäily kohdistuu usein auktoriteettiasemaa ja aikuisuutta edustaviin kuten vanhempiin, opettajiin tai valta-asemassa oleviin virkamiehiin ja poliittisiin päättäjiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Epäilykseen perustuva toiseuttaminen linkittyy liiallisen poliittisen korrektiuden vastustamiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toiseuttaminen sekä epäily kohdistuu usein auktoriteettiasemaa edustaviin kuten virkamiehiin ja poliittisiin päättäjiin. - Auktoriteettivastainen toiseuttaminen linkittyy myös antisemitistiseen puheeseen.
Vertaistuellinen toiseuttaminen (yhteinen toiseuden kokemus).	<ul style="list-style-type: none"> - Käyttäjät jakavat kokemuksiaan toiseudesta esim. seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen, mielenterveysongelmaisten tai syrjäytyneiden näkökulmasta. - Marginalisoinnin ja toiseuden kokemukset linkittyvät myös vastapuheeseen, sillä käyttäjät tuottavat toiseutta rasistisia, konservatiivisia, erilaisuuden suhteen sivistymättömiä stereotyyppisiä kohtaan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskusteluissa jaetaan mieserityisiä toiseuden kokemuksia liittyen parisuhteeseen, isyyteen, lähisuhteiden väliseen sekä nuorten miesten syrjäytymiseen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskusteluissa jaetaan toiseuden kokemuksia syrjäytymiseen, päihdeongelmiin ja itsetunto-ongelmiin liittyen, mutta saadun vertaistuen lisäksi keskusteluissa toiseuden kokijoita myös syylitetään ja pilkataan.
Ikä- ja sukupolvi-kokemuksiin perustuva toiseuttaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - Toiseutta tuotetaan yhteisen ja melko hämärästi määritellyn suku-/ikäpolvikokemuksen kautta, jolloin toiseksi muodostuvat sekä nuoremmat ikäpolvet että aikuiset, käyttäjien vanhempia edustavat sukupolvet. 	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> -
Miesnäkökulman ensisijaisuus toiseuttamisen pohjalla.	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelukulttuurissa näkyvät valtaosin (oletetusti) cis-sukupuolisten heteromiesten kertomat kokemukset ja tästä poikkeavia ilmiöitä käsitellään ulkopuolisina. - Keskustelukulttuurissa mainitut mielensäpahoittajat, kukkahattutädit ja poliittisen korrektiuden tavoittelijat kuvaillaan usein naisina. 	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelukulttuurissa näkyvät valtaosin (oletetusti) cis-sukupuolisten heteromiesten kertomat kokemukset ja tästä poikkeavia ilmiöitä käsitellään ulkopuolisina. - Keskusteluissa jaetaan avoimen naisvihamielisiä näkemyksiä.

vahvasti arvoihin, mutta se voi yksinäänkin vaikuttaa siihen, miten ja millaisiksi toiset verkkokeskusteluissa muodostuvat. Kaikissa käsittelemissäni verkkokeskustelukulttuureissa toiseutta tuotettiin juuri suomalaisuuden näkökulmasta.

Nämä toiseuttavan verkkokeskustelun muodot eivät elä kaikissa keskusteluissa täysin erillään toisistaan, vaan limittyvät toisiinsa jopa saman keskusteluketjun sisällä. Tämä on osoitus myös siitä, miten toiseuttava verkkokeskustelu on prosessina intersektionaalinen ja monia identiteetin ulottuvuuksia koskeva. Maahanmuuttajiin, turvapaikanhakijoihin ja erilaisten etnisyyksien edustajiin liittyvä toiseuttaminen voi linkittyä niin kansallisentiteettiin, arvoihin kuin toisaalta myös syrjäytymisen kautta tulleeeseen toiseuden kokemukseen sekä epäluulon yhteiskuntaa kohtaan. Tämä ei varsinaisesti ole tutkimustuloksena mikään yllätys, sillä syrjäytymisen ja vääryden kokemukset ovat yhteydessä sekä verkon vihasisältöjen tuottamiseen että niiden uhriksi päätymiseen (Kaakinen 2018). Keskusteluaineistojen vertaileva analyysi kuitenkin osoittaa, että valta-asetelmien käsittely eri keskustelukulttuureissa johtaa keskenään hyvin erilaisten hierarkioiden diskursiiviseen muodostamiseen.

Lopuksi

Näillä erilaisten keskustelukulttuurien vertailulla haluan tehdä näkyväksi sitä, miten eri tavalla toiseuttamista hyödynnetään yhteisöllisyyden rakentamisessa. Vaikka toiseuttava verkkokeskustelu on ensisijaisesti prosessi, jossa hyödynnetään tavalla tai toisella etuoikeutettua asemaa muiden ulossulkemisessa, voidaan verkkokeskusteluissa prosessi kääntää myös päällelleen. Tällöin toiseuttaminen muuttuu etuoikeutettujen kritiikiksi sekä toisaalta myös vertaistuen jakamiseksi.

Toiseuttaminen on dynamiikka, joka on osa kaikenlaisten verkkokeskustelukulttuurien yhteisöllisyyttä. Erilaisten anonyymien verkkokeskustelukulttuurien vertaileminen osoittaa ennen kaikkea sen, että toiseutta ja ulkopuolisuutta rajataan keskustelukulttuurien erilaisuuksista huolimatta hyvin samoin perustein – ulkopuolisuus vain saattaa hahmottua eri keskustelukulttuureissa eri tavoin. Toiseuttaminen on keino rakentaa sekä omaa että keskustelukulttuurissa jaettuja identiteettejä. Vaikka monenlaiset puheenvuorot olisivat kaikki luettavissa toiseuttavaksi verkkokeskusteluksi, ne eivät silti ole eettisesti samalla viivalla: Rasisteihin kohdistuva toiseuttaminen ei tee hyväksyttäväksi avointa naisvihaa tai antisemitismiä, eikä kansallisentiteetin rakentaminen maahanmuuttajia pilkkaamalla ole samalla tavalla vastapuhetta kuin heteroihin kohdistuva toiseuttava kritiikki. Tällainen keskustelukulttuurien vertailu osoittaa ennen kaikkea sen, että erilaisissa keskustelukulttuureissa toiseuttavat diskurssit kohtelevat erilaisia ihmisryhmiä eri tavoin. Toiseuttavaa verkkokeskustelua tarkastellessa onkin siis oltava yhteiskunnallisesta kontekstista ja erilaisten marginalisoitujen ihmisryhmien asemasta tietoinen, sillä toiseuden tuottaminen on pervasiivisuudestaan huolimatta ennen kaikkea etuoikeutettujen diskursiivista vallankäyttöä.

Verkkokeskustelukulttuurien kontekstisidonnaisuutta soisi käsiteltävän tutkimuksessa enemmänkin, sillä erilaiset sosiaalisen median alustat ja niillä muotoutuvat kulttuurit eivät ole toistensa kopioita. Toiseuttavan verkkokeskustelun haitallisuuden arviointi perustuu keskustelujen kuvitellun yleisön arviointiin sekä keskustelualustan tuntemukseen: LGBTQ-vähemmistöistä koostuva yhteisö tuottaa toiseutta hyvin erilaisista lähtökohdista kuin

esimerkiksi nuoret työikäiset miehet. Se, että naisten sekä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen voimaantumiseen tähtäävää toiseuttamista löytyi oikeastaan ainoastaan Tumblr-keskusteluista, viittaa vahvasti siihen, että verkkokeskustelualustalla on suuri merkitys toiseuttamisen suunnan muodostumisessa. Vastaavasti taas maskuliinisina näyttäytyvät r/Suomen ja Ylilaudan keskustelukulttuurit rakensivat naisista ja seksuaalivähemmistöistä toisia joko viittaamalla avoimesti väkivaltaan tai vähintäänkin kuvaamalla näitä ihmisryhmiä ulkopuolisina analysoinnin kohteina. Sosiaalisen median tutkimuksen kannalta on tärkeää ymmärtää, ettei ole yhtä yhtenäistä verkkokeskustelukulttuuria.

Vertailemalla keskustelukulttuureja tällä tavalla pystymme paremmin hahmottamaan vihamielisen sisällön lisäksi sitä, keitä keskustelukulttuurin jäseniksi hahmotetaan ja ketkä kuvaillaan sen ulkopuolelle. Suhteuttamalla nämä tiedot ymmärrykseen esimerkiksi keskustelualustan ominaispiirteistä – moderoinnista, säännöistä, sisältöjen järjestymisestä – voimme saada paljon arvokasta tietoa siitä, miksi keskustelukulttuureista tulee sellaisia kuin ne ovat ja millaisia raja-aitoja niiden välillä mahdollisesti on. Se, millaisiksi yksilön kokemukset toiseudesta muodostuvat, voi myös vaikuttaa merkittävästi siihen, millaista toiseuttavaa verkkokeskustelua hän tuottaa.

Viitteet

- 1 Englanninkielisessä Tumbldrissa sisällön uudelleenjakaminen tunnetaan reblog-toimintona, joka muistuttaa Twitterin retweet- eli uudelleentwiittaustoimintoa.
- 2 Hakujen kohdistaminen Tumbldrissa jaettavaan sisältöön on rajattu ainoastaan rekisteröityneille käyttäjille ja olen käyttänyt aineistonkeruussa omaa henkilökohtaista käyttäjäprofiiliani.
- 3 Suosituista suomenkielisistä aihetunnisteista ei löydy alustalta mitään kokoavaa tai tilastoivaa työkalua, joten tulkinat suosituista aihetunnisteista perustuvat tutkijan havaintoihin.
- 4 Kuvafoorumeja kutsutaan kuvafoorumien omissa keskustelukulttuureissa kuvalaudoiksi tai laudoiksi.
- 5 Suunnilleen loppuvuodesta 2019 perustettu Aihe Vapaa -keskustelualue on lainannut nimensä Vauva.fi-sivuston keskustelufoorumilta, jonka keskustelukulttuurin jatkeksi Ylilaudan Aihe Vapaa-alue on tietyvästi perustettu Vauva.fi-sivuston tiukennettua keskustelujen moderointia.
- 6 Julkisella tarkoitin verkkokeskusteluja ja -sisältöjä, jotka ovat saavutettavissa ilman sisäänkirjautumista ja jotka ovat löydettävissä esimerkiksi Googlen hakukoneen kautta.
- 7 Esimerkiksi Tumblr-keskusteluissa kokemuksia toiseudesta kerrottiin runsaasti koulukiusaamiskokemusten kautta. Lisäksi toiseuden kokemusta ja siihen liittyvää vertaistukea käsiteltiin seksuaalivähemmistöjä koskeissa keskusteluissa, joissa kerrottiin usein transsukupuolisten kohtaamista asenteista terveydenhuollossa.
- 8 Suorilla tunnistetiedoilla tarkoitin muun muassa käyttäjien koko nimiä, henkilökohtaisia sähköposteja tai osoitetietoja tai puhelinnumeroita.

Verkkosivut ja -dokumentit

- Fiegerman, Seth. 2016. "How Yahoo derailed Tumblr after Merissa Mayer promised 'not to screw it up.'" Mashable. Luettu 30.8.2021. <http://mashable.com/2016/06/15/how-yahoo-derailed-tumblr/#qfCDSTCTGkqY>
- Petrov, Christo. 2020. "Tumblr Statistics 2020." Techjury. Luettu 30.8.2021. <https://techjury.net/blog/tumblr-statistics#gref>

Kirjallisuus

- Ahmed, Sara. 2014. *The Cultural Politics of Emotion*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Arjoranta, Jonne ja Johannes Koski. 2018. "Pepe-Sammakko Kiasmassa: Leikki, Trollaaminen Ja# ALONETOGETHER-Taideteoksen Affektiivisuus." *Lähikuva* 31 (3): 6–29. <https://doi.org/10.23994/lk.76569>.
- Atton, Chris. 2006. "Far-Right Media on the Internet: Culture, Discourse and Power." *New Media & Society* 8 (4): 573–87. <https://doi.org/10.1177/1461444806065653>.
- Attu, Rose ja Melissa Terras. 2017. "What People Study When They Study Tumblr." *Journal of Documentation* 73 (3): 528–54. <https://doi.org/10.1108/JD-08-2016-0101>.
- Back, Les. 2002. "Aryans Reading Adorno: Cyber-Culture and Twenty-Firstcentury Racism." *Ethnic and Racial Studies* 25 (4): 628–51. <https://doi.org/10.1080/01419870220136664>.
- Bail, Christopher A., Lisa P. Argyle, Taylor W. Brown, John P. Bumpus, Haohan Chen, M. B. Fallin Hunzaker, Jaemin Lee, Marcus Mann, Friedolin Merhout ja Alexander Volfovsky. 2018. "Exposure to Opposing Views on Social Media Can Increase Political Polarization." *Proceedings of the National Academy of Sciences* 115 (37): 9216–21. <https://doi.org/10.1073/pnas.1804840115>.
- Bauman, Zygmunt ja Tim May. 2014. *Thinking Sociologically*. John Wiley & Sons.
- Baumgarten, Nicole. 2017. "Othering Practice in a Right-Wing Extremist Online Forum." *Language@ Internet* 14 (1). <https://www.languageatinternet.org/articles/2017/baumgarten>.
- Baym, Nancy K. 1995. "The Performance of Humor in Computer-Mediated Communication." *Journal of Computer-Mediated Communication* 1 (2): JCMC123. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.1995.tb00327.x>.
- Bell, Lenore. 2013. "Trigger Warnings: Sex, Lies and Social Justice Utopia on Tumblr." *Networking Knowledge: Journal of the MeCCSA Postgraduate Network* 6 (1).
- Benjamin, Jessica. 1990. "An Outline of Intersubjectivity: The Development of Recognition." *Psychoanalytic Psychology* 7 (5): 33–46. <https://doi.org/10.1037/h0085258>.
- Bergstrom, Kelly. 2011. "'Don't Feed the Troll': Shutting down Debate about Community Expectations on Reddit. Com." *First Monday* 16 (8). <https://doi.org/10.5210/fm.v16i8.3498>.
- Billig, Michael. 1995. *Banal Nationalism*. Sage. <http://dx.doi.org/10.4135/9781446221648>.
- Billig, Michael. 2001. "Humour and Hatred: The Racist Jokes of the Ku Klux Klan." *Discourse & Society* 12 (3): 267–89. <https://doi.org/10.1177/0957926501012003001>.
- Bourlai, Elli E. 2018. "'Comments in Tags, Please!': Tagging Practices on Tumblr." *Discourse, Context & Media* 22: 46–56. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2017.08.003>.
- Burr, Vivien. 2002. *The Person in Social Psychology*. Psychology Focus. Hove, East Sussex: Psychology Press.
- Byron, Paul, Brady J. Robards, Benjamin Hanckel, Son Vivienne ja Brendan Churchill. 2019. "'Hey, I'm Having These Experiences': Tumblr Use and Young People's Queer (Dis) Connections." *International Journal of Communication*, 2239–59. <https://journal.transformativeworks.org/index.php/twc/article/view/1865/2585>.
- Cavalcante, Andre. 2019. "Tumblr into Queer Utopias and Vortexes: Experiences of LGBTQ Social Media Users on Tumblr." *Journal of Homosexuality* 66 (12): 1715–35. <https://doi.org/10.1080/00918369.2018.1511131>.
- Chayko, Mary. 2012. *Connecting: How We Form Social Bonds and Communities in the Internet Age*. Suny Press.
- Coupland, Nikolas. 2010. "Other" Representation." *Teoksessa Society and Language Use* 7, toimittaneet Jürgen Jaspers, Jan-Ola Östman ja Jef Verschueren, 241–60. John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/hoph.7>.
- ElSherief, Mai, Vivek Kulkarni, Dana Nguyen, William Yang Wang ja Elizabeth Belding. 2018. "Hate Lingo: A Target-Based Linguistic Analysis of Hate Speech in Social Media." In *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* 12 (1). <https://ojs.aaai.org/index.php/ICWSM/article/view/15041>.
- Franzke, Aline Shakti, Anja Bechmann, Michael Zimmer, Charles Ess ja The Association of Internet Researchers. 2020. *Internet Research: Ethical Guidelines* 3. <https://aoir.org/reports/ethics3.pdf>.

- Gülerce, Aydan. 2014. "Selfing as, with, and without Othering: Dialogical (Im) Possibilities with Dialogical Self Theory." *Culture @ Psychology* 20 (2): 244–55. <https://doi.org/10.1177/1354067X14526897>.
- Haara, Paula. 2012. "Poliittinen maahanmuuttokeskustelu Helsingin Sanomien verkkokeskusteluissa." Teoksessa *Maahanmuutto, media ja eduskuntavaalit, toimittanut Mari Maasilta*, 52–86. Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8826-9>.
- Haasio, Ari. 2015. "Toiseus, tiedontarpeet ja tiedon jakaminen tietoverkon 'pienessä ,maailmassa': Tutkimus sosiaalisesti vetäytyneiden henkilöiden informaatiokäyttäytymisestä." Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9878-7>.
- Hakala, Salli ja Juho Vesa. 2013. "Verkkokeskustelut ja sisällön erittely." Teoksessa *Otteita verkosta: Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*, toimittaneet Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen ja Minttu Tikka, 216–44. Tampere: Vastapaino.
- Hall, Stuart. 1999. *Identiteetti*. Toimittaneet Mikko Lehtonen ja Juha Herkman. Tampere: Vastapaino.
- Harju, Auli. 2018. Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana. *Media @ viestintä* 41 (1): 51–74. <https://doi.org/10.23983/mv.69952>.
- Hart, Matt. 2015. "Youth Intimacy on Tumblr: A Pilot Study." *Young* 23 (3): 193–208. <https://doi.org/10.1177/1103308815577878>.
- Hine, Christine. 2015. *Ethnography for the Internet : Embedded, Embodied and Everyday*. London: Bloomsbury Publishing Plc.
- Hine, Christine. 2000. *Virtual Ethnography*. Sage.
- Hughey, Matthew W., ja Jessie Daniels. 2013. "Racist Comments at Online News Sites: A Methodological Dilemma for Discourse Analysis." *Media, Culture @ Society* 35 (3): 332–47. <https://doi.org/10.1177/0163443712472089>.
- Jane, Emma. 2014. "Back to the Kitchen, Cunt': Speaking the Unspeakable about Online Misogyny." *Continuum* 28 (4): 558–70. <https://doi.org/10.1080/10304312.2014.924479>.
- Jensen, Sune Qvotrup. 2011. "Othering, Identity Formation and Agency." *Qualitative Studies* 2 (2): 63–78. <https://doi.org/10.7146/qs.v2i2.5510>.
- Jones, Paul E. 2004. "False Consensus in Social Context: Differential Projection and Perceived Social Distance." Article. *British Journal of Social Psychology* 43 (3): 417–29. <https://doi.org/10.1348/0144666042038015>.
- Kaakinen, Markus. 2018. "Disconnected Online: A Social Psychological Examination of Online Hate." Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0767-7>.
- Kanai, Akane. 2019. "On Not Taking the Self Seriously: Resilience, Relatability and Humour in Young Women's Tumblr Blogs." *European Journal of Cultural Studies* 22 (1): 60–77. <https://doi.org/10.1177/1367549417722092>.
- Keipi, Teo, Matti Näsi, Atte Oksanen ja Pekka Räsänen. 2016. *Online Hate and Harmful Content: Cross-National Perspectives*. Taylor & Francis.
- Keller, Jessalynn. 2019. "'Oh, She's a Tumblr Feminist': Exploring the Platform Vernacular of Girls' Social Media Feminisms." *Social Media + Society* 5 (3). <https://doi.org/10.1177/2056305119867442>.
- Kozinets, Robert V. 2010. *Netnography : Doing Ethnographic Research Online*. Los Angeles: Sage.
- Lea, Martin, Russell Spears ja Daphne De Groot. 2001. "Knowing Me, Knowing You: Anonymity Effects on Social Identity Processes within Groups." *Personality and Social Psychology Bulletin* 27 (5): 526–37. <https://doi.org/10.1177/0146167201275002>.
- Lehtonen, Mikko. 2004. "Vieraus ja viisaus." Teoksessa *Suomi toisin sanoen*, toimittaneet Mikko Lehtonen, Olli Löytty ja Petri Ruuskanen, 247–70. Tampere: Vastapaino.
- Litt, Eden. 2012. "Knock, Knock. Who's There? The Imagined Audience." *Journal of Broadcasting @ Electronic Media* 56 (3): 330–45. <https://doi.org/10.1080/08838151.2012.705195>.
- Litt, Eden ja Eszter Hargittai. 2016. "The Imagined Audience on Social Network Sites." *Social Media + Society* 2 (1). <https://doi.org/10.1177/2056305116633482>.
- Löytty, Olli. 2005. "Toiseuttamista ja tilakurittomuutta." Teoksessa *Rajanylityksiä – Tutkimusreittejä toiseuden tuolle puolen*, toimittanut Olli Löytty, 7–24. Helsinki: Gaudeamus.
- Lumsden, Karen. 2019. "'I Want to Kill You in Front of Your Children Is Not a Threat. It's an Expression of a Desire': Discourses of Online Abuse, Trolling and Violence on r/MensRights." Teoksessa *Online Othering: Exploring Digital Violence and Discrimination on the Web*, toimittaneet Karen Lumsden ja Emily Harmer, 91–115. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-12633-9_4.
- Malmqvist, Karl. 2015. "Satire, Racist Humour and the Power of (Un) Laughter: On the Restrained Nature of Swedish Online Racist Discourse Targeting EU-Migrants Begging for Money." *Discourse @ Society* 26 (6): 733–53. <https://doi.org/10.1177/0957926515611792>.

- Manivannan, Vyshali. 2013. "Tits or GFTO: The Logics of Misogyny on 4chan's Random-/B." *The Fibreculture Journal* 22 (2013): Trolls and The Negative Space of the Internet. <https://twentytwo.fibreculturejournal.org/fcj-158-tits-or-gfto-the-logics-of-misogyny-on-4chans-random-b/>.
- Markham, Annette ja Elizabeth Buchanan. 2012. "Ethical Decision-Making and Internet Research: Version 2.0. Recommendations from the AoIR Ethics Working Committee." *Luettu* 31.8.2021. <https://aoir.org/reports/ethics2.pdf>.
- Massanari, Adrienne. 2017. "#Gamergate and The Fapping: How Reddit's Algorithm, Governance, and Culture Support Toxic Technocultures." *New Media & Society* 19 (3): 329–46. <https://doi.org/10.1177/1461444815608807>.
- Massanari, Adrienne. 2020. "14 Reddit's Alt-Right: Toxic Masculinity, Free Speech, and/r/The_Donald." Teoksessa *Fake News: Understanding Media and Misinformation in the Digital Age*, toimittaneet Melissa Zimdars ja Kembrew McLeod, 179–189. MIT Press. <https://doi.org/10.7551/mitpress/11807.003.0020>.
- Massanari, Adrienne. 2019. "'Come for the Period Comics. Stay for the Cultural Awareness': Reclaiming the Troll Identity through Feminist Humor on Reddit's/r/TrollXChromosomes." *Feminist Media Studies* 19 (1): 19–37. <https://doi.org/10.1080/14680777.2017.1414863>.
- Massanari, Adrienne. 2015. *Participatory Culture, Community, and Play: Learning from Reddit*. New York: Peter Lang.
- Meddaugh, Priscilla Marie ja Jack Kay. 2009. "Hate Speech or 'Reasonable Racism?' The Other in Stormfront." *Journal of Mass Media Ethics* 24 (4): 251–68. <https://doi.org/10.1080/08900520903320936>.
- Miles, Robert. 1994. *Rasismi*. Toimittaneet Antero Tiusanen ja Juha Koivisto. Tampere: Vastapaino.
- Milner, Ryan M. 2014. "Hacking the Social: Internet Memes, Identity Antagonism and the Logic of Lulz." *The Fibreculture Journal* 22. <https://twentytwo.fibreculturejournal.org/fcj-156-hacking-the-social-internet-memes-identity-antagonism-and-the-logic-of-lulz/>.
- Mondin, Alessandra. 2017. "'Tumblr Mostly, Great Empowering Images': Blogging, Reblogging and Scrolling Feminist, Queer and BDSM Desires." *Journal of Gender Studies* 26 (3): 282–92. <https://doi.org/10.1080/09589236.2017.1287684>.
- Nagle, Angela. 2017. *Kill All Normies: Online Culture Wars from 4chan and Tumblr to Trump and the Alt-Right*. John Hunt Publishing.
- Nikunen, Kaarina ja Mervi Pantti. 2018. "Tapaus Ku Klux Klan: affektiivinen julkisuus, moraaliset tunteet ja tahmaiset kuvat." Teoksessa *Pakolaisuus, tunteet ja media*, toimittaneet Mari Maasilta, Kaarina Nikunen, Camilla Haavisto, Karina Horsti, Ullamaija Kivikuru, Mervi Pantti ja Reeta Pöyhtäri, 71–91. Vastapaino.
- Nikunen, Kaarina. 2010. "Rakastamisen vaikeudesta: internet, maahanmuuttokeskustelu ja tunteet." *Media & viestintä* 33 (4): 7–26. <https://doi.org/10.23983/mv.62919>.
- Nissenbaum, Asaf ja Limor Shifman. 2017. "Internet Memes as Contested Cultural Capital: The Case of 4chan's/b/Board." *New Media & Society* 19 (4): 483–501. <https://doi.org/10.1177/1461444815609313>.
- Okolie, Andrew C. 2003. "Introduction to the Special Issue--Identity: Now You Don't See It; Now You Do." *Identity: An International Journal of Theory and Research* 3 (1): 1–7. https://doi.org/10.1207/S1532706XID0301_01.
- Pariser, Eli. 2011. *The Filter Bubble: How the New Personalized Web Is Changing What We Read and How We Think*. Penguin.
- Petersoo, Pille. 2007. "Reconsidering Otherness: Constructing Estonian Identity." *Nations and Nationalism* 13 (1): 117–33. <https://doi.org/10.1111/j.1469-8129.2007.00276.x>.
- Phillips, Whitney. 2015. *This Is Why We Can't Have Nice Things*. The Information Society Series. Cambridge: MIT Press.
- Phillips, Whitney. 2019. "It Wasn't Just the Trolls: Early Internet Culture, 'Fun,' and the Fires of Exclusionary Laughter." *Social Media + Society* 5 (3). <https://doi.org/10.1177/2056305119849493>.
- Pickering, Michael. 2001. *Stereotyping: The Politics of Representation*. Palgrave.
- Postill, John ja Sarah Pink. 2012. "Social Media Ethnography: The Digital Researcher in a Messy Web." *Media International Australia* 145 (1): 123–34. <https://doi.org/10.1177/1329878X1214500114>.
- Pöyhtäri, Reeta, Paula Haara ja Pentti Raittila. 2013. *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere: Tampere University Press.
- Ringrose, Jessica ja Emilie Lawrence. 2018. "Remixing Misandry, Manspreading, and Dick Pics: Networked Feminist Humour on Tumblr." *Feminist Media Studies* 18 (4): 686–704. <https://doi.org/10.1080/14680777.2018.1450351>.
- Rogers, Todd, Don A. Moore ja Michael I. Norton. 2017. "The Belief in a Favorable Future." *Psychological Science* 28 (9): 1290–1301. <https://doi.org/10.1177/0956797617706706>.
- Ruotsalainen, Maria. 2018. "Tracing the Concept of Hate Speech in Finland." Teoksessa *Populism on the loose*, toimittaneet Urpo Kovala, Emilia Palonen, Maria Ruotsalainen ja Tuija Saresma, 213–230. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 122. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7401-5>.

- Seko, Yukari ja Stephen P. Lewis. 2018. "The Self—Harmed, Visualized, and Reblogged: Remaking of Self-Injury Narratives on Tumblr." *New Media & Society* 20 (1): 180–98. <https://doi.org/10.1177/1461444816660783>.
- Spohr, Dominic. 2017. "Fake News and Ideological Polarization." Article. *Business Information Review* 34 (3): 150–60. <https://doi.org/10.1177/026638211722446>.
- Staszak, Jean-François. 2008. "Other/Otherness." Teoksessa *International Encyclopedia of Human Geography*, toimittaneet Rob Kitchin ja Nigel Thrift, 43–47. Oxford: Elsevier Science.
- Strani, Katerina ja Anna Szczepaniak-Kozak. 2018. "Strategies of Othering through Discursive Practices: Examples from the UK and Poland." *Lodz Papers in Pragmatics* 14 (1): 163–79. <https://doi.org/10.1515/lpp-2018-0008>.
- Suominen, Jaakko, Petri Saarikoski ja Elina Vaahensalo. 2019. *Digitaalisia kohtaamisia: Verkkokeskustelut BBS-purkeista sosiaaliseen mediaan*. Helsinki: Gaudeamus.
- Triandafyllidou, Anna. 1998. "National Identity and the 'Other.'" *Ethnic and Racial Studies* 21 (4): 593–612. <https://doi.org/10.1080/014198798329784>.
- Tuters, Mark ja Sal Hagen. 2020. "(((They))) Rule: Memetic Antagonism and Nebulous Othering on 4chan." Article. *New Media & Society* 22 (12): 2218–37. <https://doi.org/10.1177/1461444819888746>.
- Vaahensalo, Elina. 2018a. "Keskustelufoorumit mediainhokkeina – suosittu suomenkieliset keskustelufoorumit mediassa." *Wider Screen* 3 (2018): 2013–18.
- Vaahensalo, Elina. 2018b. Minä, ne muut ja Suomi24: Toiseuttavan verkkokeskustelun määrittely ja tutkiminen. University of Turku. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018121250583>.
- Vaahensalo, Elina. 2021a. "Creating the Other in Online Interaction: Othering Online Discourse Theory." Teoksessa *Handbook on Technology-Facilitated Violence and Abuse: International Perspectives and Experiences*, toimittaneet Jane Bailey, Asher Flynn ja Nicola Henry, 227–246. Emerald Studies on Digital Crime, Technology & Social Harms. <https://doi.org/10.1108/978-1-83982-848-520211016>
- Vaahensalo, Elina. 2021b, tulossa. "Kontekstualisointimalli sosiaalisen median lähdekritiikin avaimena." *Informaatiotutkimus* 40(3).
- Vainikka, Eliisa. 2019. "Naisvihan tunneyhteisö - Anonymisti esitettyä verkkovihaa Ylilaudan ihmishuhekeskusteluissa." *Media & viestintä* 42 (1): 1–25. <https://doi.org/10.23983/mv.80179>.
- Vainikka, Eliisa. 2020. *Prekarisaation tunnemaaisema: Vastustavat taktiikat, tunnelmat ja elämänpolitiikka verkon julkisuudessa*. Tampere: Tampere University Press. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-1637-2>.
- Vainikka, Eliisa ja Auli Harju. 2019. "Anonyymien keskustelupalstojen julkisuus: Marginaaliin jääneiden vertaistukea ja yhteiskuntakritiikkiä." *Media & viestintä* 42 (2): 99–121. <https://doi.org/10.23983/mv.83374>.
- Watt, Susan E., Martin Lea, ja Russel Spears. 2001. "How Social Is Internet Communication? A Reappraisal of Bandwidth and Anatomy Effects." *Virtual society? Technology, cybole, reality*, toimittanut Steve Woolgar, 61–77. Oxford University Press.
- Weaver, Simon. 2013. "A Rhetorical Discourse Analysis of Online Anti-Muslim and Anti-Semitic Jokes." *Ethnic and Racial Studies* 36 (3): 483–99. <https://doi.org/10.1080/01419870.2013.734386>.
- Zimmer, Michael. 2018. "Addressing Conceptual Gaps in Big Data Research Ethics: An Application of Contextual Integrity." *Social Media + Society* 4 (2). <https://doi.org/10.1177/2056350518768300>.